

Gmina
Dzierżążnia

Gminna Strategia

Rozwiązywania

Problemów Społecznych

na lata 2022 – 2026

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi.....	5
1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym.....	6
1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi.....	6
1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi	9
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII	10
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	10
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	14
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	14
2. HISTORIA.....	14
3. GOSPODARKA GMINY	15
3.1 Przedsiębiorczość	15
4. LUDNOŚĆ GMINY.....	16
4.1 Demografia	16
4.2 Poziom życia	18
4.3 Mieszkalnictwo.....	19
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY DZIERŻĄŻNIA.....	20
5.1 Oświata	20
5.2 Kultura	24
5.3 Służba zdrowia.....	25
5.4 Pomoc społeczna.....	26
5.5 Bezpieczeństwo publiczne	37
5.6 Rekreacja i sport.....	38
5.7 Organizacje społeczne	38
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	42

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Dzierżążnia na podstawie danych instytucji	42
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety	52
6.3 Analiza SWOT	64
IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ	65
1. MISJA I WIZJA GMINY DZIERŻĄŻNIA	65
2. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	65
3. CELE I HARMONOGRAM REALIZACJI	69
4. RAMY FINANSOWE STRATEGII	81
5. PROGRAMY	82
V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	82
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII	82
2. EWALUACJA STRATEGII	89
ZAŁĄCZNIKI	92
WYKAZ SKRÓTÓW	99
SPIS WYKRESÓW I TABEL	100

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i niepełnosprawnych, uzależnieniami oraz wyzwaniem, którym musi podjąć współczesna rodzina.

Działania prowadzone przez instytucje pomocy i integracji społecznej opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 poz. 176 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 poz. 2050 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2021 poz. 1100 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 poz. 573 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz. 111 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2021 poz. 877 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2021 poz. 183 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 poz. 2133 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 poz. 1297 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 poz. 1744 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 poz. 685 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 poz. 2407);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 poz. 1329).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2020 poz. 1936).

1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W obszarze polityki społecznej jest to Europejski

Fundusz Społeczny (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1304/2013). EFS jest głównym instrumentem wspierającym polityki i zadania priorytetowe, których celem jest osiągnięcie postępów w kierunku pełnego zatrudnienia, poprawy jakości i wydajności pracy, zwiększenie mobilności geograficznej i zawodowej pracowników w Unii. Poprawa systemów kształcenia i szkolenia, propagowanie włączenia społecznego oraz zapobieganie i zwalczanie ubóstwa. Fundusz ten przyczynia się tym samym do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym i społecznym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, w którym określono kluczowe kierunki rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w Polsce.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2021 – 2027 z perspektywą do roku 2030. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym programu jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

W programie wyróżniono pięć celów operacyjnych:

1. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży. *Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do wysokiej jakości usług społecznych, który zwiększy szanse na aktywizację rodziców oraz umożliwi kompleksową profilaktykę zapobiegającą ubóstwu.*
2. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin. *Stworzenie spójnego systemu działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych umożliwiającego młodzieży przygotowanie do wejścia na rynek pracy, zdobycie niezbędnych kompetencji oraz umiejętności ułatwiających włączenie społeczne, aktywność zawodową i rozwój rodziny.*
3. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko. *Rozwój systemu aktywnej integracji, działającego na rzecz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób, rodzin i środowisk zagrożonych wykluczeniem, umożliwiając łączenie ról społecznych zawodowych i rodzinnych oraz zwiększenie roli społeczności lokalnej opartych o zasadę partnerstwa publiczno-społecznego .*
4. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej. *Zapewnienie dostępu do niedrogich mieszkań na wynajem umożliwiających stabilność rodzin i aktywizację zawodową rodzin oraz zapobieganie utracie mieszkania i bezdomności powodującej wykluczenie społeczne.*
5. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni. *Zapewnienie osobom starszym, niepełnosprawnym, zależnym przyjaznych form opieki i form aktywnego spędzania czasu oraz aktywnego włączania się osób starszych w życie publiczne i zawodowe.*

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 – działania przedstawione w Strategii są zgodne z założeniami zawartymi w w/w Programie, celem strategicznym Programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cel strategiczny można osiągnąć dzięki realizacji celów operacyjnych. W NPZ są one ukierunkowane na zmniejszenie narażenia społeczeństwa na

największe zagrożenia dla zdrowia. W katalogu zadań niezbędnych do realizacji tych celów znajdują się działania konieczne do poprawy stanu zdrowia i jakości życia zarówno całego społeczeństwa, jak i szczególnie zagrożonych grup. Cele operacyjne programu:

1. Poprawa sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.
3. Profilaktyka problemów zdrowia psychicznego i poprawa dobrostanu psychicznego społeczeństwa.
4. Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki.
5. Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się.
6. Poprawa zdrowia prokreacyjnego.

1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Dzierżążnia 2014-2020

W dokumencie wyodrębniono dwa cele strategiczne i podporządkowano im cele operacyjne:

I. Cel strategiczny: Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej Gminy.

Cel operacyjny I.1. Modernizacja infrastruktury drogowej.

Cel operacyjny I.2. Ochrona i poprawa zasobów środowiska naturalnego.

Cel operacyjny I.3. Realizacja działań w zakresie odnowy wsi.

II. Cel strategiczny: Infrastruktura społeczna.

Cel operacyjny II.1. Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy.

Cel operacyjny II.2. Intensyfikacja działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców.

Cel operacyjny II.3. Pomoc społeczna i zapobieganie zjawiskom patologicznym.

Zgodność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Płońskim

Cel strategiczny to: Podniesienie jakości życia i zrównanie szans wszystkich mieszkańców Powiatu Płońskiego.

Główne cele polityki społecznej na terenie Powiatu Płońskiego:

1. Podnoszenie poziomu i efektywności bazy instytucjonalnej, zaplecza kadrowego i technicznego w sferze pomocy społecznej.
2. Unowocześnianie i sprzyjanie rozwojowi systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą częściową lub całkowicie pozbawioną opieki rodziców, a także nad rodzinami zastępczymi i ośrodkami stwarzającymi warunki do prawidłowego rozwoju takich dzieci i młodzieży.
3. Zapewnienie opieki nad osobami starszymi i osobami chorymi ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Rozwój działań i warunków sprzyjających wyrównaniu szans osób niepełnosprawnych oraz sprzyjających wzrostowi ich aktywności zawodowej.
5. Zacieśnienie i rozwój współpracy jednostek samorządu powiatowego, gminnego i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób wymagających opieki i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Promowanie i wspieranie działań pomocowych na rzecz środowisk wymagających wsparcia.
7. Wyrównywanie różnic społecznych pomiędzy poszczególnymi gminami Powiatu Płońskiego.

Niniejsza Strategia wpisuje się także w cele i zadania poniższych dokumentów strategicznych:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku
- Mazowiecki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2021
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy Dzierżążnia.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego,

- diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Dzierżążnia,
- planowanie działań,
- opracowanie dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Dzierżążnia:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie Dzierżążnia w oparciu o opinie przedstawicieli instytucji administracji samorządowej, organizacji społecznych analizę doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy Dzierżążnia.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie Dzierżążnia:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie Dzierżążnia,
- określenie zasobów społecznych.

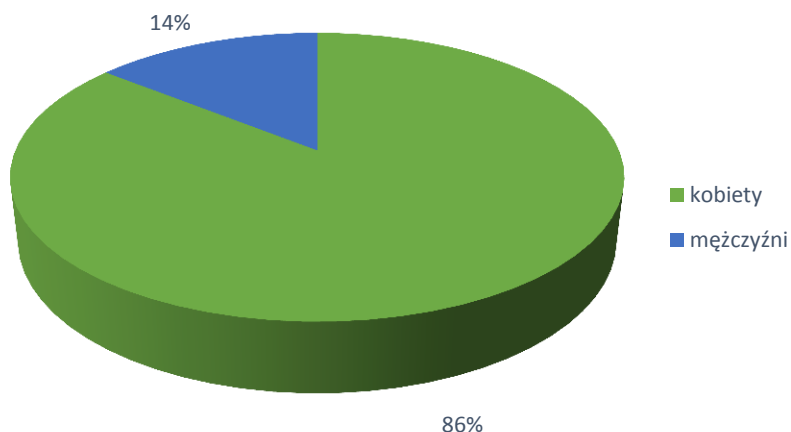
Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy Dzierżążnia,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie Dzierżążnia,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Dzierżążnia, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżążni oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

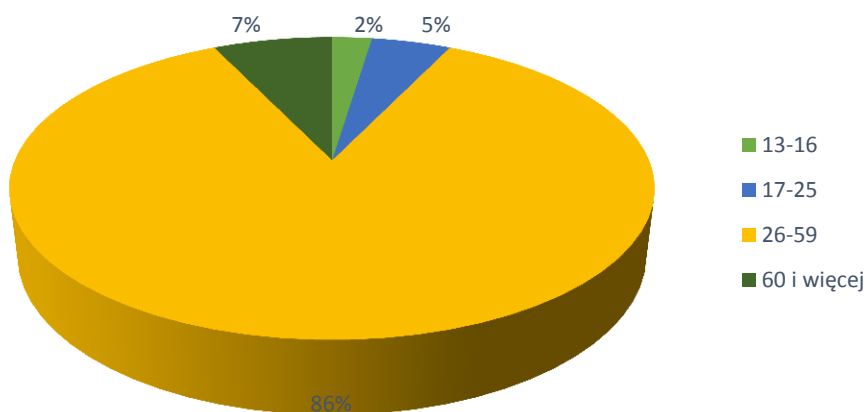
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego bazującego na metodologii CAWI (Computer Assisted Web Interview), skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięły łącznie 42 osoby (36 kobiet i 6 mężczyzn).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.



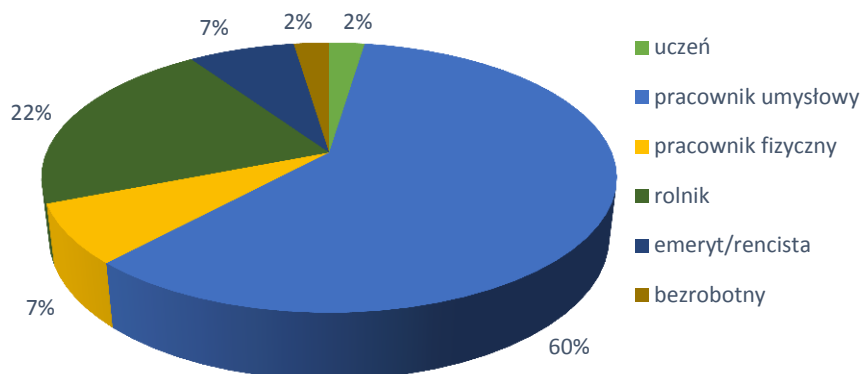
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszczące się w przedziale 26-59 lat – 36 osób.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.



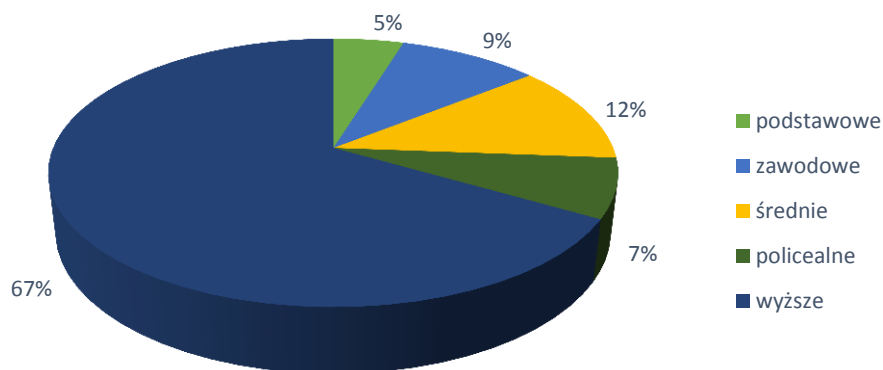
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Dzierżążnia deklaruwali się najczęściej jako pracownik umysłowy (25 osób), następną pod względem liczebności grupę stanowili rolnicy (9 osób).

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.



Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (28 osób).

Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.



W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany przez Zespół zadaniowy ds. opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne



Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Dzierżążnia w powiecie płońskim w województwie mazowieckim. Źródło: <https://www.osp.org.pl>

Gmina Dzierżążnia położona jest w powiecie płońskim, w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego w odległości 80 km od Warszawy. Przez Dzierżążnię biegnie trasa krajowa Nr 10, a w odległości 10 km od Dzierżążni znajduje się miasto powiatowe Płońsk. Graniczy z następującymi gminami: na północy z Gminą Baboszewo, na zachodzie z Gminą Starożreby i Bulkowo, na południu z Gminą Naruszewo, na wschodzie z Gminą Płońsk. Powierzchnia administracyjna gminy wynosi 102 km². W skład Gminy Dzierżążnia wchodzi następujące sołectwa: Błomino Gumowskie, Błomino-Gule, Błomino-Jeże, Chrościn, Cumino, Dzierżążnia, Gumowo, Kadlubowo, Korytowo, Kucice, Niwa, Nowa Dzierżążnia, Nowe Gumino, Nowe Kucice, Nowe Sarnowo, Pluskocin (w skład wchodzi wieś Skołatowo) Skołatowo, Podmarszczyn, Pomianowo, Przemkowo, Rakowo, Sadkowo, Sarnowo-Góry, Siekluki, Starczewo Wielkie, Starczewo-Pobodze, Stare Gumino, Wierzbica Pańska, Wierzbica Szlachecka, Wilamowice.

2. Historia

Najstarsze ślady historyczne Dzierżążni sięgają XVII wieku. W XIX stuleciu obok dotychczasowej Dzierżążni powstała Dzierżążnia Nowa, która istnieje do dziś. Po trzecim rozbiórze Polski Dzierżążnia wraz z okolicznymi wsiami znalazła się w granicach państwa

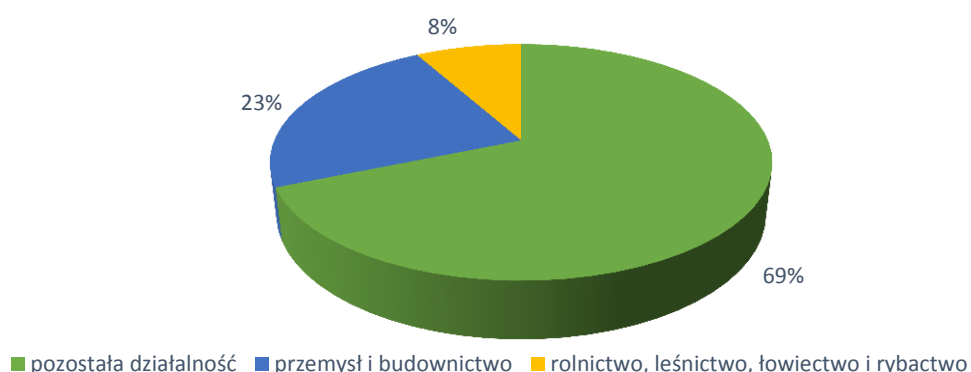
pruskiego w Prusach Nowowschodnich. W okresie zaboru pruskiego powstało wiele kolonii, które zamieszkiwali osadnicy niemieccy, jedną z nich była Dzierżążnia nosząca nazwę Gumthersruh. Na mocy dekretu Adolfa Hitlera z 8 października 1939 r. ziemie północnego Mazowsza przyłączono do Prus Wschodnich. Okres po wojnie był trudnym czasem dla gminy Dzierżążnia, przymusowe dostawy produktów rolnych na rzecz Skarbu Państwa w znacznej mierze przyczyniało się do zacofania finansowego i gospodarczego wsi. Rozkwit wsi Dzierżążnia nastąpił na przełomie lat 60-tych i 70-tych kiedy to powstała infrastruktura rolna: magazyny GS-u, ośrodek zdrowia, lecznica weterynaryjna, zmodernizowano szkołę, pobudowano nowy budynek Urzędu Gminy i banku spółdzielczego. Od tego czasu miejscowość Dzierżążnia stała się znaczącym centrum administracyjnym i gospodarczym regionu.¹

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2020 roku na terenie Gminy Dzierżążnia było zarejestrowanych 208 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 7 należało do sektora publicznego, a 200 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 23% działa w ramach przemysłu i budownictwa, 8% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a 69% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą.

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Dzierżążnia (rok 2020). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>



¹ Źródło: <http://www.dzierzaznia.pl/pl/historia-i-zabytki>

W ramach sektora publicznego spośród 7 podmiotów 4 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny, to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (166 jedn.), oraz spółki handlowe (5 jedn.), spółdzielnie (2 jedn.) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne (13 jedn.).

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Dzierżążnia przypada 580 firm. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 7,44 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, iż na 10 tys. mieszkańców przypada 36 tego typu podmiotów. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2018	2019	2020
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	567	595	580
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	68	49	44
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	27	36	50
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	7,17	7,65	7,44
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	33	36	36
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	109	80	72
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	91,3	96,0	93,2

4. Ludność Gminy

4.1 Demografia

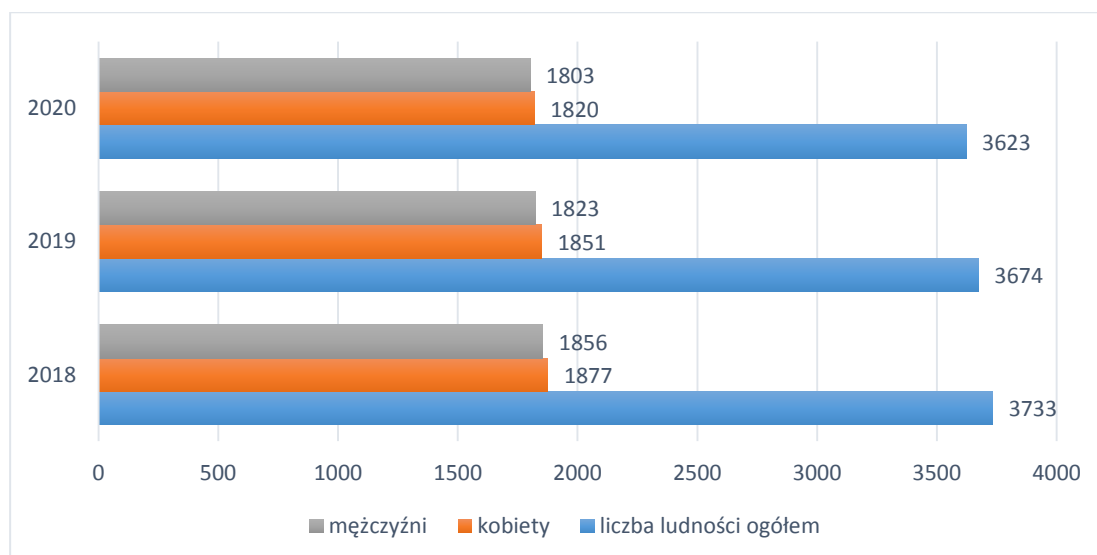
Na koniec 2020 r. Gminę Dzierżążnia zamieszkiwało 3595 mieszkańców. Na przestrzeni trzech ostatnich lat populacja zmniejszyła się, co jest zjawiskiem niekorzystnym dla rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2019 roku wynosiła 35 osób na 1 km².

Tabela 2. Demografia Gminy Dzierżążnia. Źródło: dane UG w Dzierżążni.

Rok	2018	2019	2020
ogółem	3733	3674	3623
Kobiety			
ogółem	1877	1851	1820
0-18	359	352	337
19-60	1046	1032	1013
>60	472	467	470
Mężczyźni			
ogółem	1856	1823	1803
0-18	350	346	345
19-65	1276	1242	1230
>65	230	235	228

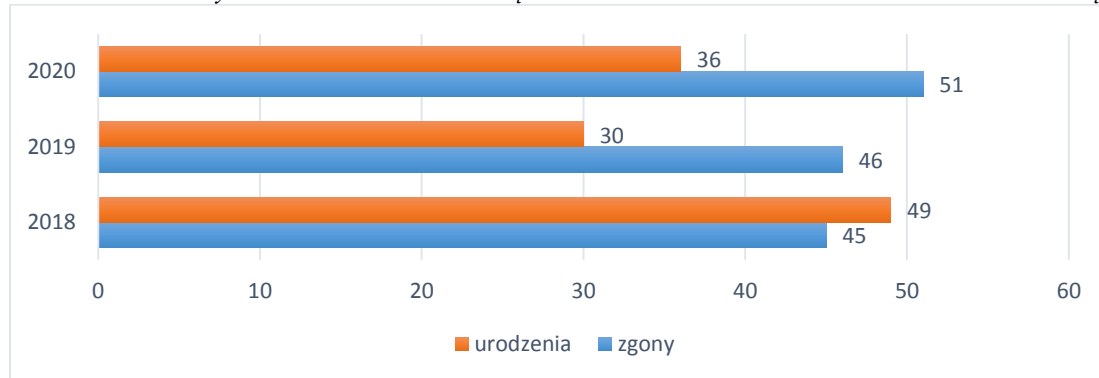
Wśród ogólnej liczby mieszkańców dominującą grupą stanowią osoby w wieku produkcyjnym. W 2020 roku wśród mieszkańców Gminy Dzierżążnia ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (63%), osoby w wieku 0- 17 lat stanowią 18% ogółu, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 19% ludności. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 60,7, współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 24,3. W 2020 roku współczynnik feminizacji w Gminie wyniósł 100.

Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane UG w Dzierżążni.



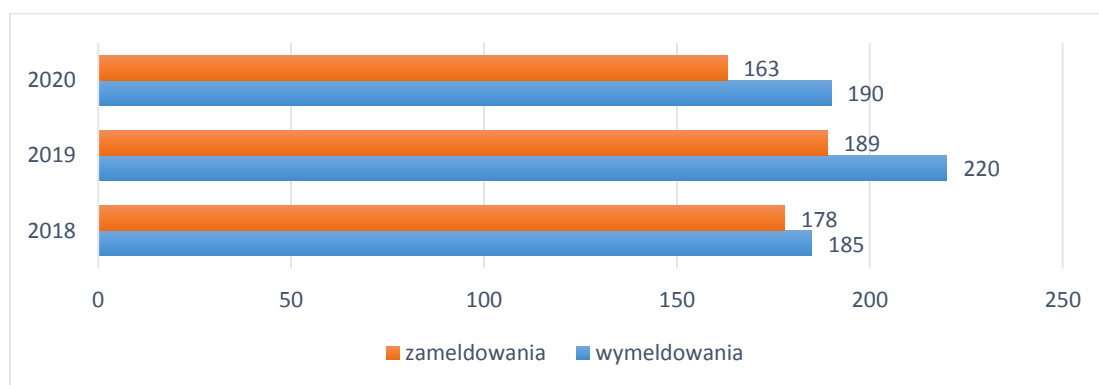
W latach 2018-2020 na terenie Gminy zanotowano ujemny przyrost naturalny. Ogólny bilans lat 2018-2020 wyniósł - 27 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane UG w Dzierżążni.



W przypadku salda migracji wskaźniki są również ujemne. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań. Saldo migracji dla lat 2018-2020 wynosi - 65 osób.

Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane UG w Dzierżążni.



Podsumowując powyżej zaprezentowane wskaźniki demograficzne Gminy należy zwrócić uwagę na ujemny przyrost naturalny i wyludnianie się gminy.

Niepokój na przyszłość może budzić fakt, iż 63% mieszkańców, to osoby w wieku produkcyjnym. Należą do nich zarówno mieszkający tu od urodzenia, jak i osoby, które wybrały Gminę na miejsce zamieszkania. Obecnie jest to korzystne dla rozwoju gospodarczego Gminy, ale jeśli powyższe niekorzystne trendy zostaną utrzymane, za kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie ogromnym obciążeniem dla osób w wieku aktywności zawodowej.

4.2 Poziom życia

W 2019 r. dochody Gminy Dzierżążnia w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 5335 zł, przy wydatkach w wysokości 5254 zł. W tym samym roku wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej wyniosły 911,2 tys. zł, i stanowiły 5,0%

całości wydatków gminnego budżetu. W 2019 roku w Powiecie Płońskim wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły 7,7% wydatków budżetu powiatu.²

4.3 Mieszkalnictwo

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie Dzierżążnia wynosi 89 m². W 2019 roku gminne wydatki przeznaczone na gospodarkę mieszkaniową wyniosły 0,7% ogółu wydatków budżetowych przy 1,4% dochodu z tego samego tytułu.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dzierżążnia. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	Jednostka miary	2018	2019	2020
Zasoby mieszkaniowe				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	1 084	1 085	b.d.
<i>izby</i>	izba	4 582	4 584	b.d.
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	96 590	96 619	b.d.
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	980	984	983
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	1 033	1 034	b.d.
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	882	883	b.d.
<i>łazienka</i>	mieszk.	835	836	b.d.
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	631	632	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	95,3	95,3	b.d.
<i>łazienka</i>	%	77,0	77,1	b.d.
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	58,2	58,2	b.d.
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	89,1	89,0	b.d.
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	26,2	26,6	b.d.
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	293,9	298,7	b.d.

² <https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>

5. Infrastruktura społeczna Gminy Dzierżążnia

5.1 Oświata

Na terenie Gminy Dzierżążnia prowadzone są następujące placówki edukacyjne:

1. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dzierżążni (w roku szkolnym 2018/2019 funkcjonowały dwa oddziały dotychczasowego gimnazjum);
2. Szkoła Podstawowa w Nowych Kucicach (od 01.09.2020r. Szkoła Podstawowa im. Wandy Chotomskiej w Nowych Kucicach).

Tabela 4. Stan organizacji szkół w roku szkolnym 2018/2019, 2019/2020. Źródło: Referat Oświaty w Dzierżążni.

Wyszczególnienie	2018/2019	2019/2020
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dzierżążni		
Liczba oddziałów	9	9
Liczba uczniów	170	175
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	63	56
Liczba nauczycieli	18	28
Klasy dotychczasowego gimnazjum w Dzierżążni		
Liczba oddziałów	2	-
Liczba uczniów	39	-
Liczba nauczycieli	12	-
Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej	W szkole podstawowej w Dzierżążni jest 9 uczniów z orzeczeniami. Zatrudnionych jest 4 nauczycieli wspomagających. Ponadto 21 uczniów posiada opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej i organizowane są dla nich specjalistyczne zajęcia. Na zajęcia logopedyczne uczęszcza 30 uczniów.	
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła Podstawowa w Dzierżążni mieści się w dwóch połączonych przejściem budynkach. W szkole jest: 11 sal lekcyjnych + 3 sale oddziałów przedszkolnych, 1 pracownia komputerowa, 1 sala zajęć logopedycznych, 1 sala zajęć rewalidacyjnych, biblioteka z czytelnią, świetlica, sala gimnastyczna, stołówka. Urządzenia rekreacyjno- sportowe w szkole: boisko wielofunkcyjne o nawierzchni syntetycznej, boisko asfaltowe do koszykówki, 2 boiska trawiaste do mini piłki nożnej.	
Realizowane programy dodatkowe	Program wychowawczy i program profilaktyczny szkoły był realizowany zgodnie z planem. Integralną część programów stanowiły działania podejmowane	

	<p>przez członków zespołu wychowawczego, wychowawców klas, opiekuna samorządu, opiekuna wolontariatu oraz wszystkich nauczycieli. Oto niektóre z podejmowanych działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Rozwijanie potrzeby kontaktu z kulturą i sztuką; -Propagowanie zdrowego stylu życia bez alkoholu, papierosów oraz innych używek. Stwarzanie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu w szkole i poza nią; -Współpraca z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły w obszarze preorientacji zawodowej i wyboru dalszej drogi kształcenia; -Kształtowanie właściwych postaw społeczno – moralnych. Kształtowanie postawy szacunku i tolerancji wobec siebie i innych; -Działalność w wolontariacie –działalność Szkolnego Koła Wolontariatu. Priorytetowym działaniem Szkolnego Wolontariatu jest Wolontariat w środowisku szkolnym i lokalnym. -Kształtowanie więzi z krajem ojczystym oraz świadomości obywatelskiej. Integracja środowiska szkolnego i klasowego; -Wycieczki, wyjazdy do kina i teatru; -Wspomaganie rozwoju ucznia uzdolnionego; -Rozwijanie i utrwalanie zainteresowań i nawyków czytelniczych. <p>Szkoła współpracuje w realizacji programów wychowawczych i programów profilaktyki z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Ośrodkiem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Urzędem Gminy, Nadleśnictwem Państwowym, Biblioteką Powiatową, oraz podmiotami gospodarczymi i osobami fizycznymi.</p>	
Szkoła Podstawowa w Nowych Kucicach		
Liczba oddziałów	8	8
Liczba uczniów	88	88
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	18	24
Liczba nauczycieli	26	29
Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej	Pomocą p-p objęto 37 uczniów, w tym z orzeczeniami 4 uczniów, z opiniami 7 uczniów.	Pomocą p-p objęto 34 uczniów, w tym z orzeczeniami 4 uczniów, z opiniami 6.
	W roku szkolnym 2021/2022 do szkoły będzie uczęszczało 4 uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.	

<p>Infrastruktura edukacyjna</p>	<p>szkoła posiada 9 dobrze wyposażonych sal lekcyjnych, w tym 1 pracownię komputerową (z 2008 roku) z dostępem do Internetu, salę gimnastyczną, bibliotekę niewielkie pomieszczenia na kuchnię, jadalnię, pokój nauczycielski, sekretariat, szatnię, plac zabaw, boisko ze sztuczną nawierzchnią, budynek szkoły otacza ogród. Uczniowie klas I-VIII rozwijają swoje umiejętności informatyczno – komunikacyjne w pracowni komputerowej z oprogramowaniem Windows i MS Office. Pracownia wyposażona jest w 14 stanowisk komputerowych z przeznaczeniem dla uczniów, zestaw multimedialny (laptop plus projektor) dla nauczyciela. Cała szkoła wyposażona jest w bezprzewodową sieć internetową, która nie zawsze jest dostępna.</p> <p>Nauczyciele podczas lekcji wykorzystują Elektroniczny Dziennik Librus oraz nowoczesny sprzęt dydaktyczny m. in. tablice interaktywne (7 sztuk), projektory (9 sztuk), monitor dotykowy. Dodatkowo sale lekcyjne wyposażone są w niezbędny sprzęt: drukarki, odtwarzacze płyt CD, używane laptopy.</p> <p>Do dyspozycji uczniów jest biblioteka szkolna z trzema stanowiskami czytelnickimi. Biblioteka posiada program komputerowy „Biały Kruk”, w którym są zewidencjonowane zbiory biblioteczne. Zaplecze sportowe - sala gimnastyczna o wymiarach 22m x 11m wraz z zapleczem sanitarno-socjalnym dla uczniów klas I-VIII oraz dzieci z oddziału przedszkolnego. Sala gimnastyczna wyposażona jest w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Do dyspozycji nauczycieli oraz uczniów są m.in.: drabinki gimnastyczne, dwie tablice z koszami, ławeczki gimnastyczne, skrzynie, materace, płotki treningowe, kozioł gimnastyczny, piłki lekarskie, piłki do gier zespołowych, zestaw do unihokeja, siatkę do piłki siatkowej.</p> <p>W szkole funkcjonowała świetlica szkolna. Nauczyciele świetlicy szkolnej przez 10 godzin w tygodniu zapewniali uczniom opiekę podczas oczekiwania na zajęcia szkolne lub odjazd autobusu. Świetlica funkcjonowała w oparciu o Plan pracy. Do świetlicy zapisanych było 50 uczniów z klas 0-VIII w roku szkolnym 2018/2019 i 62 w roku szkolnym 2019/2020. Uczniowie przebywali pod opieką w wolnej sali lekcyjnej, ze względu na brak oddzielnego pomieszczenia. Obiady wydawane były dla średnio 55 uczniów (2018/2019) i 65 uczniów</p>
----------------------------------	--

	(2019/2020).
Realizowane programy dodatkowe	<p>Uczniowie uczestniczyli w organizowanych wycieczkach i wyjazdach, imprezach, uroczystościach i spotkaniach integracyjnych. Imprezy okolicznościowe, uroczystości szkolne odbywały się zgodnie z harmonogramem będącym integralną częścią Planu Pracy Szkoły. Szczególnie dużo miejsca zajęły działania związane z kształtowaniem patriotycznych postaw uczniów i wychowaniem do wartości w związku ze 100 odzyskania przez Polskę niepodległości. Były to konkursy: plastyczne, recytatorskie, wiedzy o Polsce, programy edukacyjne, koncerty muzyczne, akademie.</p> <p>Uczniowie brali udział w programach profilaktycznych, spotkaniach z ciekawymi ludźmi, projekcjach filmów i przedstawieniach dotyczących działań wychowawczych i profilaktycznych.</p> <p>Działalność dydaktyczno- wychowawczą wspiera biblioteka szkolna, której głównym zadaniem było podnoszenie kultury czytelniczej uczniów i wypożyczanie podręczników i książek , w tym lektur obowiązkowych i nieobowiązkowych.</p> <p>W szkole działały następujące organizacje: Samorząd Uczniowski, Szkolna Kasa Oszczędności, Kółko misyjne, Koło PCK, Wolontariat. Organizacje te działały w oparciu o cele i zadania wynikające ze statutu i programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Szkoła, w sposób celowy, współpracowała z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym.</p> <p>Szkoła współpracowała z: Urzędem Gminy Dzierżążni, Publiczną Biblioteką w Dzierżążni, Biblioteką Pedagogiczną, Bankiem Spółdzielczym w Płońsku Oddział w Dzierżążni, Policją, Strażą Pożarną, PPP w Płońsku, PCK, GOPS w Dzierżążni, Kościołem, Fundacją Odzyskać Radość.</p> <p>W szkole realizowane są zajęcia dodatkowe są to m.in: SKS, koła zainteresowań, zajęcia świetlicowe, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne, kompensacyjno-korekcyjne, przygotowujące do egzaminu w klasie VIII.</p>

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płońsku w latach 2018-2020 wydała łącznie 34 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego i o potrzebie nauczania indywidualnego dla uczniów z terenu Gminy Dzierżążnia. Przy szkołach nie funkcjonowały oddziały

specjalne/integracyjne. Jedno dziecko zamieszkujące na terenie gminy Dzierżążnia miało indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w domu rodzinnym.

Tabela 5. Liczba orzeczeń wydanych przez PPP w Płońsku dla uczniów z terenu gminy Dzierżążnia. Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płońsku.

	2018	2019	2020
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	12	6	7
Orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego	7	1	1

Pomocą psychologiczno – pedagogiczną objęte były wszystkie dzieci wymagające takiego wsparcia.

5.2 Kultura

W Gminie Dzierżążnia usługi z zakresu upowszechniania kultury realizują szkoły oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Dzierżążni.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dzierżążni

GBP jest samorządową instytucją kultury, finansowaną przez samorząd terytorialny. W 2020 roku na działalność Gminnej Biblioteki Publicznej wydatkowano 104 629 zł.

Ważnym zadaniem realizowanym przez bibliotekę jest upowszechnianie czytelnictwa i wprowadzanie dzieci w krąg kultury literackiej. W tym zakresie biblioteka wspomaga proces dydaktyczny szkół funkcjonujących na terenie Gminy Dzierżążnia służąc jako zaplecze lekturowe. Biblioteka stara się w ten sposób kształtować odpowiednie nawyki i zachowania czytelnicze, a także formować pozytywną postawę wobec książki i czytania.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku na terenie Gminy Dzierżążnia funkcjonowała biblioteka macierzysta oraz jeden punkt biblioteczny mieszczący się w Szkole Podstawowej w Dzierżążni. Punkt biblioteczny prowadzi nauczyciel – bibliotekarz, w bibliotece głównej pracuje osoba w wymiarze pół etatu. Z zasobów biblioteki korzystają wszystkie grupy społeczne: dzieci, młodzież, dorośli oraz osoby starsze. Młodzież wypożycza najczęściej lektury szkolne, osoby starsze klasykę, romanse, biografie, nowości wydawnicze oraz książki o tematyce wojennej. Dużą popularnością cieszą się książki współczesnych polskich pisarzy. W 2020 roku biblioteka otrzymała celową dotację Ministra Kultury na zakup nowości

wydawniczych w wysokości 6 500 zł, za którą zakupiono 290 książek. W 2020 roku w Gminnej Bibliotece Publicznej przybyło łącznie 550 woluminów o wartości 13 100 zł.

Księgozbiór biblioteki wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku liczył 10 775 tytułów. W 2020 roku zarejestrowano 453 czytelników, którzy wypożyczyli łącznie 3964 woluminy. Mieszkańcy gminy mogli korzystać nieodpłatnie z komputera z dostępem do Internetu.

Wybuch pandemii Covid -19 uniemożliwił organizowanie imprez i spotkań kulturalnych, jak to miało miejsce w latach ubiegłych.

Od stycznia 2013 roku, w ramach struktur Gminnej Biblioteki Publicznej, działa Orkiestra Gminna, w której grają dzieci, młodzież oraz dorośli mieszkańcy gminy. Do momentu wybuchu pandemii, orkiestra uświetniała uroczystości gminne, kościelne i szkolne.

5.3 Służba zdrowia

Na terenie Gminy Dzierżążnia funkcjonuje Gabinet lekarza POZ Grupa Zdrowie Arkadiusz Chmieliński filia w Dzierżążni. Zasoby kadrowe w Grupie Zdrowie filia w Dzierżążni stanowi: 2 lekarzy, 2 pielęgniarki oraz rejestratorka.

Najczęściej występujące i rozpoznane problemy zdrowotne pacjentów zadeklarowanych do placówki w 2020 roku to:

- nadciśnienie tętnicze – 150 osób,
- cukrzyca – 50 osób,
- choroba wrzodowa – 14 osób,
- infekcje górnych dróg oddechowych – 502 osoby, w tym: stany grypopodobne – 476, przewlekły nieżyt oskrzeli i dychawica – 26,
- choroby zwyrodnieniowe stawów i kręgosłupa – 55,
- choroby tarczycy – 21,
- inne – 16.

W roku 2020 nie była prowadzona profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży ze względu na pandemię Covid-19.

Liczba udzielonych świadczeń medycznych na 1000 mieszkańców w roku 2020 wyniosła 6652, dane dotyczące pacjentów Grupy Zdrowie filia w Dzierżążni.

5.4 Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżąźni jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

W 2020 roku kadra ośrodka liczyła 9 osób, w tym: kierownik, specjalista pracy socjalnej, 2 pracowników socjalnych, asystent rodziny, inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, inspektor ds. świadczeń wychowawczych i „Dobry start”, główny księgowy, opiekunka domowa.

W celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi. W szczególności GOPS współpracuje z GKRPA, Policją, Sądem Rejonowym w Płońsku, PCPR w Płońsku, Poradnią Zdrowia Psychicznego w Płońsku, Prokuraturą Rejonową w Płońsku, Grupą Zdrowie w Dzierżąźni, ośrodkami szkolno- wychowawczymi i szkołami.

Od 2014 roku GOPS w Dzierżąźni realizuje Unijny Program Pomocy Żywnościowej FEAD współpracując ze Stowarzyszeniem Amicus Gminy Dzierżąźnia. Ośrodek wydaje skierowania, a Stowarzyszenie przekazuje produkty żywnościowe osobom i rodzinom nieodpłatnie. Produkty nie są przeznaczone na sprzedaż.

W 2020 roku z różnych form pomocy w ramach zadań własnych i zleconych skorzystało zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ogółem 153 rodziny.

Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.

Rok	2018	2019	2020
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	185	177	153

Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób W tym:	152	124	94
Osoby długotrwale korzystające	83	66	47
Wiek 0-17	70	55	34
Wiek produkcyjny	57	52	47
Wiek poprodukcyjny	25	17	13
Liczba rodzin	93	81	64
Liczba osób w rodzinach	236	204	145

W latach 2018-2020 liczba osób, którym udzielono z pomocy i wsparcia zmniejszyła się. W 2020 roku była o 17% mniejsza w stosunku do roku 2018.

Tabela 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS w Dzierżęni.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)</i>			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	152	124	94
Liczba rodzin	93	81	64
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	78	69	59
Liczba rodzin	77	69	59
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	76	55	35
Liczba rodzin	37	25	18
<i>osoby i rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy</i>			
Liczba osób ogółem	93	81	64
Liczba rodzin	93	81	64
Liczba osób w rodzinach	236	204	145

W latach 2018-2020 liczba świadczeniobiorców korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych pomocy społecznej zmniejszyła się.

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ona ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego

funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, w którym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in.: rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz rodzin dotkniętych innymi problemami, środowisk z przemocą.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej, może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Tabela 8. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem (liczba rodzin)	185	177	153
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej (liczba rodzin)	92	96	89
Liczba zawartych kontraktów socjalnych (ogółem)	0	3	0
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	0	10	0

GOPS realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka oraz opłacano składki emerytalno - rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba wypłacanych zasiłków rodzinnych w latach 2018-2020 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 9. Zasiłki rodzinne w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Zasiłek rodzinny (liczba rodzin)	170	224	214
Kwota wypłaconych świadczeń	1 370 260 zł	1 297 262 zł	1 363 826 zł

W zakresie realizacji ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407) wypłacane są świadczenia wychowawcze 500+. Na przestrzeni lat 2018-2019 liczba rodzin otrzymujących świadczenie wzrosła o 32%, związane jest to m.in. ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Tabela 10. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba rodzin	291	413	395
Kwota wypłaconych świadczeń	2 661 668 zł	3 165 441 zł	3 736 287 zł

GOPS w Dzierżąni wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 poz. 877). Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W ostatnich trzech latach zwiększyła się liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba osób	22	25	26
Liczba rodzin	12	13	14
Kwota wypłaconych świadczeń	106 800 zł	116 600 zł	133 201 zł

Realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020 przebiegała w dwóch formach: bezpłatne posiłki oraz zasiłki celowe dla rodzin na zakup żywności. Na przestrzeni lat malała liczba osób korzystających z posiłku, w 2020 wzrosła natomiast liczba osób pobierających zasiłek celowy.

Tabela 12. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posilek w szkole i w domu”. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
<i>Zasilek celowy</i>			
Liczba osób	17	16	31
Kwota świadczeń w złotych	5 195 zł	3 689 zł	7 374 zł
<i>Posilek</i>			
Liczba osób	71	55	34
Kwota świadczeń w złotych	28 005 zł	22 146 zł	8 142 zł

GOPS realizuje również ustawowo odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Dzierżąnia. W 2018 roku pomocą w formie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej objęto 3 osoby, w 2019 r. 3 osoby i w 2020 r. 2 osoby.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, jest to forma wsparcia z pomocy społecznej przyznawana w formie decyzji na podstawie wywiadu środowiskowego zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej. Usługi przysługują osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym, samotnym, które mają trudności w prawidłowym funkcjonowaniu w swoim środowisku. Osoby korzystające z usług opiekuńczych ponoszą odpłatność w zależności od uzyskiwanych dochodów. W 2018 roku z usług opiekuńczych korzystały 2 osoby, w 2020 roku – 1 osoba.

Działalność Klubu „Seniora +” w Podmarszczynie

Uchwałą Nr 114/XIV/2020 z dnia 28 lutego 2020 roku Rady Gminy w Dzierżąni utworzono ośrodek wsparcia w Gminie Dzierżąnia pod nazwą Klub „Senior +” z siedzibą w budynku świetlicy wiejskiej w Podmarszczynie. W celu wykonywania zadań własnym Gminy Dzierżąnia w zakresie zapewnienia wsparcia seniorom poprzez umożliwienie korzystania z oferty opiekuńczej, aktywizującej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej oraz prozdrowotnej. Uczestnictwo w zajęciach ośrodka wsparcia Klubu „Senior +” jest nieodpłatne. W miesiącu październiku 2020 roku odbyły się dwa spotkania seniorów Gminy Dzierżąnia, podczas których odbywały się próby chóru pieśni patriotycznych, średnio w spotkaniach uczestniczyło 16 seniorów. W trakcie stanu pandemii COVID – 19 zajęcia z seniorami w Klubie Senior + w Podmarszczynie nie były realizowane. Koszt zrealizowanego w 2020 roku zadania to kwota 2 914,55 zł. pochodząca ze środków własnych gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionej ustawy samorząd gminny zobowiązany jest do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Dzierżążnia. Głównym założeniem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Dzierżążnia na 2021 rok jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu przez rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnienia, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu. Problemy związane z nadużywaniem alkoholu dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Dzierżążnia, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z ww. problemami oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, zaś w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- osób uzależnionych,
- osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, określa obowiązek organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania środków psychoaktywnych, a także wspierania przedsięwzięć temu służących. W celu realizacji zadań wynikających z ustawy Gmina opracowuje Program Przeciwdziałania Narkomanii. Celami Programu na 2021 rok są:

1. Profilaktyka i zapobieganie powstawaniu problemów związanych z używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych na terenie gminy Dzierżążnia.
2. Ograniczenie rozmiarów szkód społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych będących konsekwencją używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych.
3. Wspieranie działań zapewniających utrzymywanie abstynencji osób uzależnionych od narkotyków i innych środków psychoaktywnych.
4. Podnoszenie jakości usług i rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w obszarze pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.
5. Diagnozowanie i ewaluacja działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych GKRPA ma swoją siedzibę w Dzierżążni. Działa na podstawie Zarządzenia Nr 66/2020 z dnia 15 czerwca 2020 roku oraz zgodnie z Uchwałami Rady Gminy podejmowanymi corocznie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Do zadań Komisji wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) należy w szczególności:

- Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art. 24 ustawy.
- Zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/ lub poddania się leczeniu odwykowemu.
- Jeżeli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, uzasadnione jest skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych (psycholog i psychiatra) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
- Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego.
- Złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy.

- prowadzenie rozmów z członkami rodzin osoby uzależnionej od alkoholu, zmierzających do podejmowania przez nich leczenia współuzależnienia.
- Znajomość zasad wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Dodatkowo przyjmuje się, że do zadań GKRPA należy:

- prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia oraz inicjowaniu działań zwiększających efektywność przyjętego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- podejmowanie procedur interwencyjnych w sprawach przemocy domowej na rzecz dobra małoletnich dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy lub przemoc domowa (Niebieskie Karty),
- popularyzacja nowoczesnej wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- opiniowanie wniosków dotyczących przyjmowania do wykonania szczegółowych zadań określonych w GPPiRPA.

W roku 2020 do GKRPA wpłynęło 10 wniosków o podjęcie interwencji w związku z nadużywaniem alkoholu, w tym:

- Członkowie rodziny – 3
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie –4
- Prokuratura Rejonowa w Płońsku – 0
- GOPS w Dzierżąni – 1
- Policja – 2

Łączna liczba rozmów motywujących przeprowadzonych przez członków Komisji – to 10. W 2020 roku nie złożono wniosków o przymusowe leczenie. Ponadto sfinansowano spektakle profilaktyczne oraz materiały szkoleniowe o tematyce antyalkoholowej.

W Urzędzie Gminy został zatrudniony psycholog, specjalista psychoterapii uzależnień. Osoby potrzebujące mają możliwość udziału w spotkaniach profilaktyczno – edukacyjnych (dwa razy w miesiącu). W 2020 roku psycholog udzielił konsultacji psychoterapeutycznej 19 osobom, w tym 13 osobom uzależnionym, 6 osobom współuzależnionym oraz 6 osobom z problemem przemocy w rodzinie. Łącznie udzielono 145 porad.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zespół powołuje Wójt Gminy Dzierżążnia w drodze zarządzenia.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa współpracujących specjalistów działających w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na doniesienia o przemoc. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony jest w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele :

1. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżążni,
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policji,
4. Oświaty,
5. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Płońsku,
6. Prokuratury Rejonowej w Płońsku,
7. Służby zdrowia.

Zgłoszenia sprawy na posiedzenie Zespołu dokonuje się z zastosowaniem procedury Niebieskiej Karty, telefonicznie lub osobiście u przedstawicieli ww. instytucji.

Głównym celem działalności ZI jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

Diagnoza zjawiska przemocy w opracowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Na podstawie sporządzanej przez Zespół dokumentacji stwierdza się, że skala zjawiska przemocy wzrasta, co jest związane z większą wiedzą społeczeństwa na temat przemocy.

Czynniki wpływające na uaktywnienie działań przemocowych koncentrują się wokół uzależnień, w tym przede wszystkim od alkoholu. Innymi istotnymi czynnikami są: trudna sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności porozumiewania się, konflikty, skłonność do zachowań agresywnych, nieumiejętność panowania nad złością, stereotypy że przemoc stanowi element wychowawczy, nieumiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjami, zaburzenia psychiczne, nerwice, wpływ otoczenia.

Aby skutecznie pomagać członkowie Zespołu wyrażają potrzebę szkoleń w zakresie: aspekty prawne i procedura NK, interwencja kryzysowa, współpraca pracowników instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, podejmowanie działań wobec sprawców przemocy, dziecko jako ofiara przemocy – procedura postępowania, wiedza na temat

instytucji pozarządowych świadczących pomoc, współpraca pomiędzy szkołą – rodziną – ośrodkiem pomocy społecznej.

Podsumowując należy stwierdzić, że realizacja działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjowanie i współrealizowanie działań skierowanych do osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie, a także działania szkoleniowe podnoszące kompetencje służb, przyczynią się w kolejnych latach do usprawnienia systemu przeciwdziałania lub przynajmniej ograniczenia tego zjawiska i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

W 2018 roku odbyło się 11 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. ZI w 2018 roku zajmował się 15 procedurami NK – A, w stosunku do 15 rodzin.

- 10 formularzy „Niebieskich Kart – A” w 2018 roku sporządzonych przez Policję
- 1 formularz „Niebieska Karta – A” w 2018 roku sporządzony przez jednostkę pomocy społecznej
- 4 procedury „Niebieska Karta – A” kontynuowane z 2017 roku
- 9 formularzy „Niebieskich Kart – C” w 2018 r. sporządził Zespół Interdyscyplinarny
- 10 formularzy „Niebieskich Kart – D” w 2018 r. sporządził Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny w Dzierżąni skierował 2 osoby wobec których istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Efekty działań Zespołu:

- 7 osób skorzystało z indywidualnej pomocy terapeuty ds. uzależnień w Urzędzie Gminy w Dzierżąni.
- 5 osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego.
- 3 osoby skorzystały z poradnictwa prawnego.
- 2 rodziny zostały objęte pomocą socjalną i finansową z GOPS w Dzierżąni (zasilek okresowy, zasilek celowy, dofinansowanie kosztów dożywiania dzieci).

W wyniku prowadzonych działań, 9 procedur „Niebieska Karta – A” zostało zakończonych w 2018 roku na skutek: 4 procedury „Niebieska Karta – A” zostały zakończone z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. 5 procedur „Niebieska Karta – A” zostało zakończonych z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.

W 2019 roku ZI odbył 9 posiedzeń, zajmował się 12 procedurami NK – A, w stosunku do 12 rodzin.

- 9 formularzy „Niebieskich Kart – A” sporządzonych przez Policję w 2018 r. i 2019 r.
- 3 formularze „Niebieska Karta – A ” sporządzone przez jednostkę pomocy społecznej w 2018 r. i 2019 r.
- 6 formularzy „Niebieskich Kart – C” w 2019 r. sporządził Zespół Interdyscyplinarny
- 6 formularzy „Niebieskich Kart – D” w 2019 r. sporządził Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny w Dzierżąni skierował 1 osobę wobec których istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Efekty działań Zespołu:

- 7 osób skorzystało z indywidualnej pomocy terapeuty ds. uzależnień w Urzędzie Gminy w Dzierżąni.
- 11 osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego.
- 3 rodziny zostały objęte pomocą socjalną i finansową z GOPS w Dzierżąni (zasilek okresowy, zasilek celowy, dofinansowanie kosztów dożywiania dzieci).

W wyniku prowadzonych działań 8 procedur „Niebieska Karta – A” zostało zakończonych w 2019 roku na skutek: 5 procedur „Niebieska Karta – A” zostało zakończonych z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. 3 procedury „Niebieska Karta – A” zostały zakończone z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.

W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego w Dzierżąni w roku 2020 odbyło się 13 posiedzeń. ZI zajmował się 12 procedurami NK – A, w stosunku do 12 rodzin.

- 10 formularzy „Niebieskich Kart – A” sporządzonych przez Policję w 2019 r. i 2020 r.
- 2 formularze „Niebieska Karta – A ” sporządzone przez jednostkę pomocy społecznej w 2019 r. i 2020 r.
- 8 formularzy „Niebieskich Kart – C” w 2020 r. sporządził Zespół Interdyscyplinarny
- 8 formularzy „Niebieskich Kart – D” w 2020 r. sporządził Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny w Dzierżąni skierował 3 osoby, wobec których istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Efekty działań Zespołu:

- 4 osoby objęte pomocą w formie poradnictwa psychologicznego w Urzędzie Gminy Dzierżążnia;
- 2 rodziny zostały objęte pomocą socjalną i finansową z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżążni (zasilek okresowy, zasilek celowy, dofinansowanie kosztów dożywiania dzieci);
- 2 rodziny objęte są pomocą w formie wsparcia asystenta rodziny.

W wyniku prowadzonych działań 12 procedur „Niebieska Karta – A” zostało zakończonych w 2020 roku, w tym: 10 procedur „Niebieska Karta– A” zostało zakończonych z uwagi na rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowanych działań.

5.5 Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Gmina Dzierżążnia obsługiwana jest przez Komendę Powiatową Policji w Płońsku.

Tabela 13. Liczba odnotowanych zdarzeń na terenie Gminy Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Płońsku.

Wybrane kategorie	2018	2019	2020
Kradzież	3	3	1
Włamanie	2	1	1
Rozbój	0	0	0
Uszkodzenie mienia	1	3	1
Oszustwo, w tym internetowe	3	1	4
Przywłaszczenie	0	-	0
Groźba karalna	0	1	1
Niestosowanie się do zakazu sądowego	2	2	2
Nietrzeźwy kierujący pojazdem mechanicznym	11	13	11
Nietrzeźwy kierujący rowerem	0	1	0
Uszkodzenie ciała	0	0	0
Pobicie	0	0	0
Przestępstwa narkotykowe	0	0	0
Ogółem (bez art. 209 kk)	28	30	29

Biorąc pod uwagę kategorie przestępstw popełnionych w rewirze, najczęściej dotyczyło nietrzeźwych kierujących pojazdem mechanicznym.

Ochotnicza Straż Pożarna

Na terenie gminy Dzierżążnia działa 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

1. OSP Dzierżążnia,
2. OSP Kucice,
3. OSP Podmarszczyn,
4. OSP Wierzbica Pańska,
5. OSP Kadłubowo,
6. OSP Nowe Sarnowo,
7. OSP Nowe Gumino,
8. OSP Starczewo Wielkie

Jednostki zrzeszają w swoich szeregach 247 członków. Przy jednostce OSP Kucice działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza. Wszystkie jednostki są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym jako stowarzyszenia i posiadają osobowość prawną. Miejscem zbiórek i zebrań są remizy – świetlice, którymi dysponuje 8 jednostek strażackich.

5.6 Rekreacja i sport

1. Klub Sportowy „Błyskawica” z siedzibą w miejscowości Gumino. Drużyna piłkarska bierze udział w rozgrywkach piłki nożnej w klasie A na terenie województwa mazowieckiego.
2. Młodzieżowy Klub Sportowy MAZOVIA Błomino.

5.7 Organizacje społeczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Dzierżążnia corocznie uchwała Program współpracy Gminy Dzierżążnia z organizacjami pozarządowymi i innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Przedmiotowy program określa kierunki, obszary, formy współpracy jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Program zapewnia realizację zasad partnerstwa i jawności w zakresie wykonywania zadań publicznych oraz stanowi podstawę dla władz Gminy do dysponowania środkami publicznymi.

Na terenie Gminy Dzierżążnia działają następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Amicus” Gminy Dzierżążnia

Stowarzyszenie powstało w 2012 roku. Misją Stowarzyszenia jest wspieranie prawidłowego rozwoju człowieka w całym cyklu jego życia. Wizja Stowarzyszenia: Tworzymy świat ludzi aktywnych poprzez współpracę na rzecz środowiska lokalnego. Chcemy organizować przede wszystkim działania dla dzieci i młodzieży m.in. poprzez organizowanie wymiany młodzieży z krajami UE i naszymi sąsiadami.

W 2020 roku Stowarzyszenie „Amicus” Gminy Dzierżążnia prowadziło następujące działania:

1. W 2020 roku Zarząd Stowarzyszenia podpisał umowę z Bankiem Żywności w Ciechanowie i kontynuował jako Organizacja Partnerska Lokalna Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2018 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Stowarzyszenie jako Wolontariusze wydało 3450 paczek w miesiącu styczniu, marcu i maju 2020 r. Wartość towarów przekazanych podopiecznym w ramach Podprogramu wynosi 60050,97zł.
2. Stowarzyszenie zrealizowało i rozliczyło 6 projektów:
 - (1) Międzypokoleniowy projekt pn. „W integracji siła Wolontariatu” , w ramach Programu FIO na lata 2014-2020, edycja 2020. Głównym jego celem było zwiększenie zaangażowania 40 osobowej grupy młodzieży i seniorów z terenu gminy Dzierżążnia w życie publiczne społeczności lokalnej poprzez utworzenie Międzypokoleniowego Klubu Wolontariusza i realizowanie w nim działań na rzecz społeczności lokalnej i środowiska naturalnego, Okres realizacji : kwiecień- listopad 2020 r. Wysokość dotacji: 94 253,50 zł.
 - (2) Projekt pn. „Spotkania z muzyką”. Dotacja od Wójta Gminy Dzierżążnia w wysokości 5000zł. W okresie od 19.08.2020 roku do 31.12.2020 roku przeprowadzonych zostało 48 godzin zajęć chóru, w tym 12 godzin zajęć w formie spotkań indywidualnych lub w małych 5 osobowych grupkach ze względu na obowiązujące od 24 października obostrzenia związane z pandemią. Zajęcia chóru odbywały się w remizie OSP w Dzierżążni 27 A i w Klubie Senior + w Podmarszczynie. Zajęcia podobały się uczestnikom projektu i spełniły ich oczekiwania integrując ich i jednocześnie podwyższając ich umiejętności wokalne na wyższy poziom oraz zwiększając ich udział w kulturze. Trwałym efektem zadania jest utworzenie chóru Amicus

reprezentującego gminę Dzierżążnia w przyszłości na różnych uroczystościach wewnętrznych i zewnętrznych imprezach kulturalnych.

- (3) Projekt pn. „Wyjazdowe warsztaty filmowe” , którego celem było zwiększenie aktywności 14 osobowej grupy młodzieży w wieku 13-17 lat z wiejskiej gminy Dzierżążnia w województwie mazowieckim poprzez organizację letniego wypoczynku połączoną z edukacją ze sztuki filmowej. Okres realizacji: lipiec-wrzesień 2020 roku. Wysokość przyznanej dotacji 15000 zł. Dotacja udzielona przez Zarząd Województwa Mazowieckiego w obszarze „Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie”.
- (4) Projekt pn. „Aktywni i zdrowi”, dotacja od Starostwa Powiatowego w Płońsku, w wysokości 1000 zł. Celem projektu „Aktywni i zdrowi” była promocja wśród 30 osobowej grupy seniorów w wieku 55+ z wiejskiej gminy Dzierżążnia w powiecie płońskim zdrowego stylu życia, wolnego od złych nawyków żywieniowych i uzależnień oraz integracja społeczna mieszkańców powiatu pńskiego.
- (5) Projekt pn. „Szansa na rozwój” dla 36 beneficjentów – seniorek – gospodyń wiejskich. Dotacja Województwa Mazowieckiego, wartość dotacji 5000 zł. Celem zadania publicznego była aktywizacja i rozwój 36 osobowej grupy kobiet z wiejskiej gminy Dzierżążnia w województwie mazowieckim należących do Stowarzyszenia „Amicus” Gminy Dzierżążnia oraz integracja mieszkańców gminy Dzierżążnia poprzez doposażenie organizacji, w niezbędny sprzęt, co zwiększy sprawność działania i zwiększy liczbę organizowanych przez gospodynie wiejskie przedsięwzięć. Przewidziane w projekcie zakupy sprzętu i wyposażenia przyczyniły się do stworzenia zaplecza technicznego niezbędnego w przyszłości do realizacji działań statutowych Stowarzyszenia Amicus, w którym będą mogły skutecznie działać kobiety aktywne społecznie. Dzięki zakupionemu sprzętowi gospodynie wiejskie będą mogły przyrządzać lokalne potrawy, a tym samym kultywować tradycje kulinarne poprzez organizowanie warsztatów z Kuchni regionu Mazowsza oraz organizować festyny rodzinne i spotkania w Kawiarenkach Obywatelskich.
- (6) Projekt od Lokalnej Grupy Działania – Przyjazne Mazowsze pn. „Wolontariat szansą dla ochrony środowiska w gminie Dzierżążnia”. Celem projektu było zwiększenie zaangażowania 20-osobowej grupy seniorów z terenu gminy

Dzierżążnia w życie publiczne społeczności lokalnej poprzez upowszechnienie wolontariatu wśród nich oraz stworzenie im możliwości wykonywania pracy wolontariackiej w utworzonym Klubie Wolontariusza i realizowanie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego i społeczności lokalnych. Wysokość dotacji 5000 zł.

- 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej

OSP Dzierżążnia, OSP Kucice, OSP Podmarszczyń, OSP Wierzbica Pańska, OSP Kadłubowo, OSP Nowe Sarnowo, OSP Nowe Gumino, OSP Starczewo Wielkie.

Jednostki zrzeszają 247 członków. Przy jednostce OSP Kucice działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza. Wszystkie jednostki są zarejestrowane W KRS jako stowarzyszenia i posiadają osobowość prawną.

- Koło Gospodyń Wiejskich w Korytowie

Na terenie Gminy Dzierżążnia funkcjonuje Koło Gospodyń Wiejskich w Korytowie do którego przynależy 20 kobiet. Koła Gospodyń Wiejskich stanowią pierwszą formę aktywności społecznej. Działalność KGW skupia się na zachowaniu lokalnej tradycji, ciągłości kulturowej i zwyczajów. Jest organizatorem uroczystości takich jak: spotkanie wigilijne, bal sylwestrowy, czy bal walentynkowy, uświetniając je przygotowanymi samodzielnie potrawami. Ponadto organizują zbiórki charytatywne. Swoje działania finansują ze składek członkowskich, a także ze środków Unii Europejskiej.

- Stowarzyszenie na rzecz Gminy Dzierżążnia

Główne cele stowarzyszenia to badanie i analiza występujących potrzeb na terenie Gminy Dzierżążnia oraz poszukiwanie i zdobywanie środków finansowych na realizację tych zadań, szczególnie w dziedzinie organizacji czasu wolnego dla młodzieży, pomocy dzieciom niepełnosprawnym oraz pomoc ubożącym gospodarstwom rolnym z terenu gminy. Na koniec 2020 roku liczba członków Stowarzyszenia na Rzecz Gminy Dzierżążnia wynosiła 41 osób.

W 2020 roku Stowarzyszenie realizowało 2 zadania dofinansowane z MCPS:

1. „Promyk Słońca” - projekt 3 letni, który jest kontynuowany. W ramach projektu zorganizowano zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym, profilaktyki uzależnień i rekreacyjno-sportowe. Projekt uwzględniał problematykę alkoholową i promocję zdrowego stylu życia. Działania umożliwiły uzyskanie pomocy w nauce, odbywały się: gry, zabawy, wycieczki, zajęcia plastyczne, terenowe, ćwiczenia rozwijające zdolności poznawcze, zainteresowania, budujące pozytywny obraz siebie, akceptację, poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, kontakt z rówieśnikami i dorosłymi,

rozumienie własnych uczuć, myśli, zachowań. Zapewniono dzieciom uczęszczającym do świetlicy poczęstunek, zorganizowano 3-dniową wycieczkę nad morze z udziałem beneficjentów projektu. Poprzez realizację powyższych zadań udało się: poprawić kontakt z rówieśnikami, zwiększyć świadomość na temat negatywnych skutków palenia papierosów, spożywania alkoholu i zażywania narkotyków, pokazać alternatywne sposoby na spędzanie wolnego czasu, w sposób przyjemny, ciekawy, pożyteczny, kształtować odpowiedzialność za zdrowie własne i najbliższego otoczenia, dostarczyć rzetelnej i obiektywnej wiedzy o zagrożeniach wynikających z zażywania, mechanizmach uzależnienia i skutkach zażywania środków psychoaktywnych, pokazać uczestnikom projektu ich mocne strony, budować ich pozytywny obraz siebie.

2. „Razem Lepiej”. W ramach projektu odbyły się cyklicznie organizowane zajęcia integracyjne i specjalistyczne zwiększające sprawność intelektualną i fizyczną, poszerzające wiedzę i umiejętności, pozwalające czynnie uczestniczyć w życiu społecznym oraz wycieczka do Inowrocławia. Dzięki różnorodnym zajęciom udało się wzmocnić potencjał osób starszych, poprawić jakość życia osób starszych, zwiększyć poziom edukacji osób starszych z terenu gminy Dzierżążnia. Odbyły się zajęcia nt. zdrowego stylu żywienia, diety, aktywności fizycznej, sprawności intelektualnej poprzez pracę z psychologiem, terapeutą zajęciowym, florystą. Pozwoliło to bardziej zintegrować seniorów, zwiększyć poziom aktywnego spędzania wolnego czasu przez seniorów.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Dzierżążnia na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2018-2020 okazały się: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w tym wielodzietność i alkoholizm. Jednym z powodów ubożenia lokalnego społeczeństwa jest mała ilość ofert pracy na lokalnym rynku oraz ograniczone możliwości dojazdu do oddalonych

miejsce pracy. Wielu beneficjentów nie wykazuje jednak chęci podjęcia pracy zarobkowej, dla niektórych jest to niestety sposób na życie.

Tabela 14. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

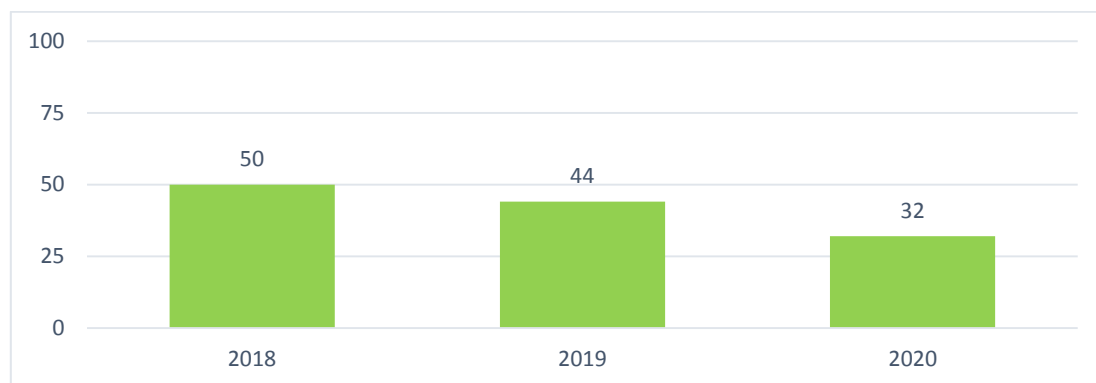
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2018	2019	2020
Ubóstwo	34	34	33
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	2	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	5	2
W tym: Wielodzietność	5	4	1
Bezrobocie	50	44	32
Niepełnosprawność	26	25	22
Długotrwała lub ciężka choroba	36	27	20
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	20	6	6
Przemoc w rodzinie	0	3	2
Alkoholizm	4	13	13
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	0
Zdarzenie losowe	2	0	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	5	0	0

Bezrobocie

Najczęstszym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dzierżąnia korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie. W latach 2018-2020 najwięcej rodzin w Gminie

Dzierżążnia uzyskało świadczenia z tego tytułu. Należy zauważyć, że liczba świadczeniobiorców na przestrzeni trzech zmniejszała się sukcesywnie.

Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.



Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Dzierżążnia zwiększyła się.

Tabela 15. Bezrobocie w Gminie Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/>

Rok	2018	2019	2020
Liczba bezrobotnych ogółem	117	121	131
kobiety	66	74	76
mężczyźni	51	47	55

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w 2020 roku 5,9%. Udział procentowy bezrobotnych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2020 roku wynosił 7,7% i był wyższy od wskaźnika określającego bezrobotnych mężczyzn, który wynosił 4,4%.³

Jak wskazują dane porównawcze, poziom bezrobocia w powiecie Płońskim jest wyższy od średniej wojewódzkiej i średniej krajowej.

Tabela 16. Stopa bezrobocia w powiecie płońskim, województwie mazowieckim oraz kraju w latach 2018-2020. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl>

Rok	2018	2019	2020
powiat płoński	10,3%	9,2%	10,7%
województwo mazowieckie	4,9%	4,4%	5,2%
Polska	5,8%	5,2%	6,2%

³ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

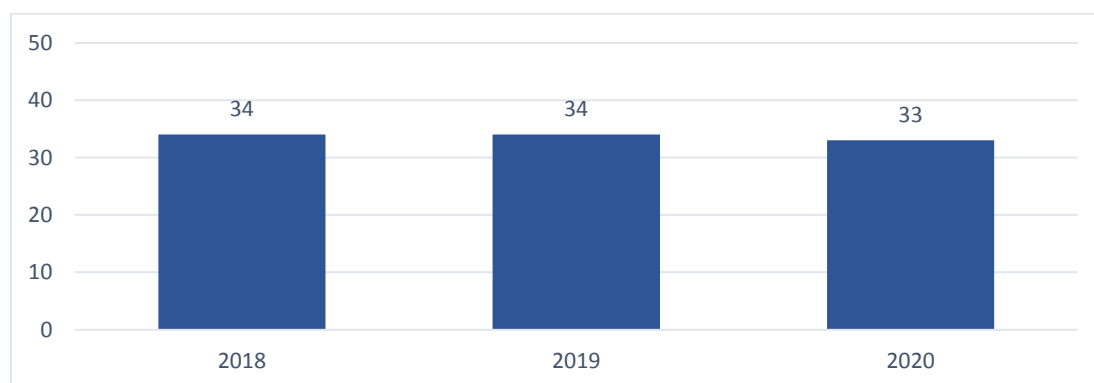
W 2020 roku stopa bezrobocia w Polsce wzrosła, co spowodowane jest pandemią COVID-19, która wpływa negatywnie na aktywność gospodarczą. Brak możliwości wykonywania przez niektóre podmioty swoich usług, będzie wpływać na zwiększoną liczbę upadających firm, a co za tym idzie na wzrost liczby osób bezrobotnych.

Ubóstwo

Drugim powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dzierżążnia korzystających z pomocy społecznej jest ubóstwo.. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa często wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin czy alkoholizm.

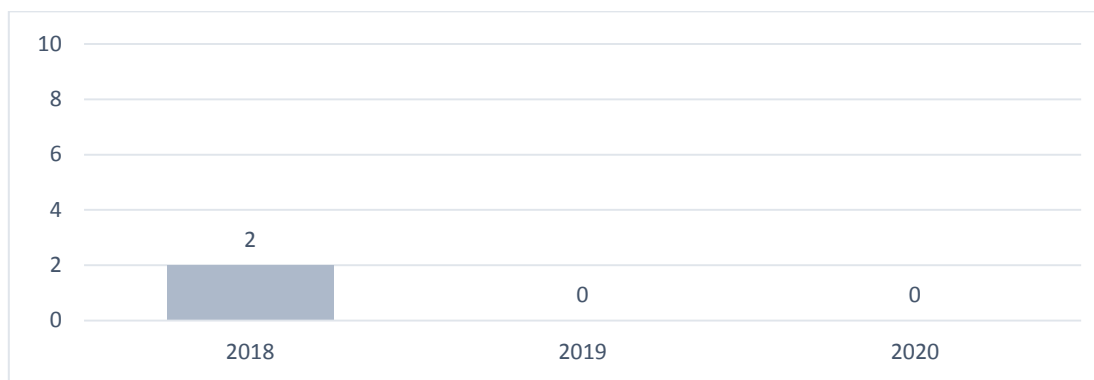
Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa utrzymywała się na stałym poziomie.

Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.



Z problemem ubóstwa ściśle związany jest problem bezdomności. W roku 2018 dwie rodziny otrzymały wsparcie z tego tytułu, w latach 2019 i 2020 nie było takich rodzin.

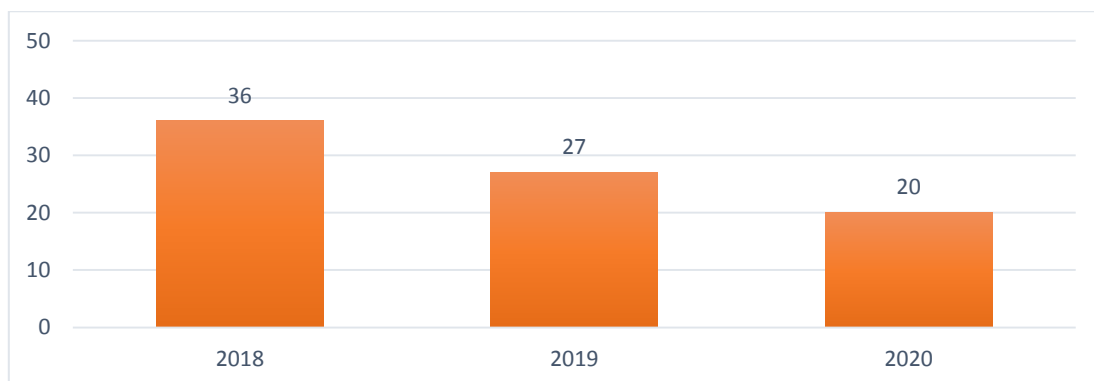
Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Długotrwała lub ciężka choroba

Kolejnym powodem pod względem liczby rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Jak ilustruje poniższy wykres, liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020 zmniejszyła się o 44%.

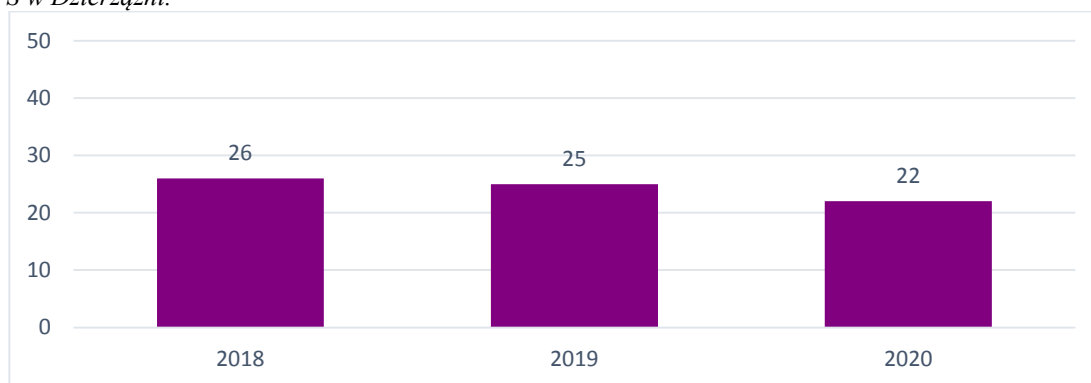
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Niepelnosprawność

Kolejnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Dzierżąnia, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020 zmniejszyła się o 15%.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020. Źródło: GOPS w Dzierżąni.



W latach 2018-2020 zmniejszała się liczba osób zgłaszających się do GOPS z nowymi orzeczeniami o niepełnosprawności / stopniu niepełnosprawności.

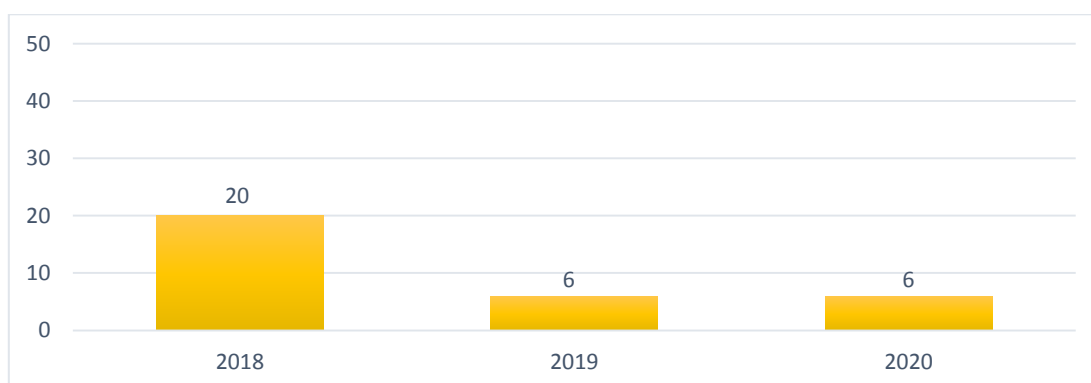
Tabela 17. Liczba nowych orzeczeń o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności, które wpłynęły do GOPS w Dzierżąni. Źródło: GOPS w Dzierżąni.

Rok	2018	2019	2020
Liczba nowych orzeczeń o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności	24	19	16

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Dzierżąnia korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu w latach 2019 i 2020 była taka sama. Należy zaznaczyć, iż w porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się o 70%.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych GOPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. W latach 2018-2020 GOPS zatrudniał jednego asystenta rodziny. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821). Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. W roku 2018 z usług asystenta rodziny korzystało 10 rodzin w latach 2019 i 2020 pod opieką asystenta rodziny było po 11 rodzin.

Tabela 18. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2018	2019	2020
Rodziny ogółem	185	177	153
Rodziny z dziećmi	66	59	39
Rodziny niepełne	20	16	16
Rodziny emerytów i rencistów	64	73	77

Na przestrzeni trzech lat zmniejszyła się o 41% liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Tabela 19. Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych Źródło: dane PCPR w Płońsku.

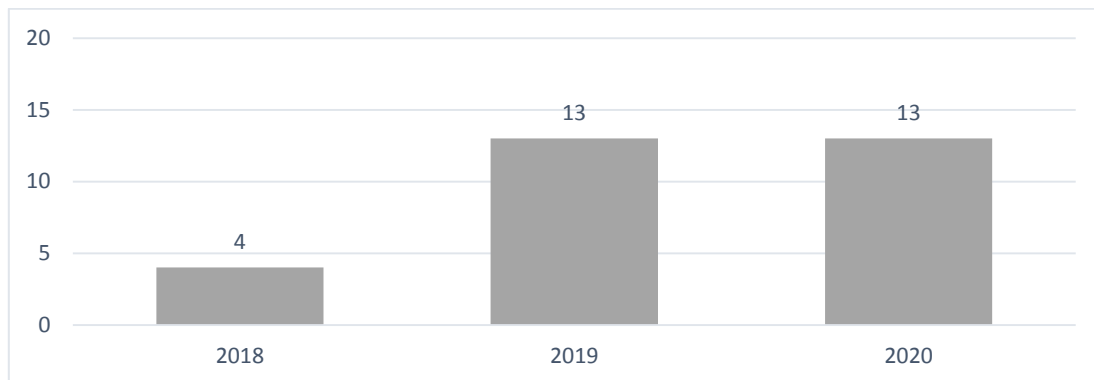
	2018	2019	2020
Liczba spraw dotyczących ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej	1	1	0
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	3	6
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	1	1
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	0	0
Liczba dzieci adoptowanych	0	0	0

Alkoholizm

Kolejnym powodem udzielania pomocy w Gminie Dzierżąnia są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy. W latach

2019-2020 liczba rodzin otrzymujących wsparcie z powodu alkoholizmu była taka sama, w porównaniu do roku 2018 była większa o 225 %.

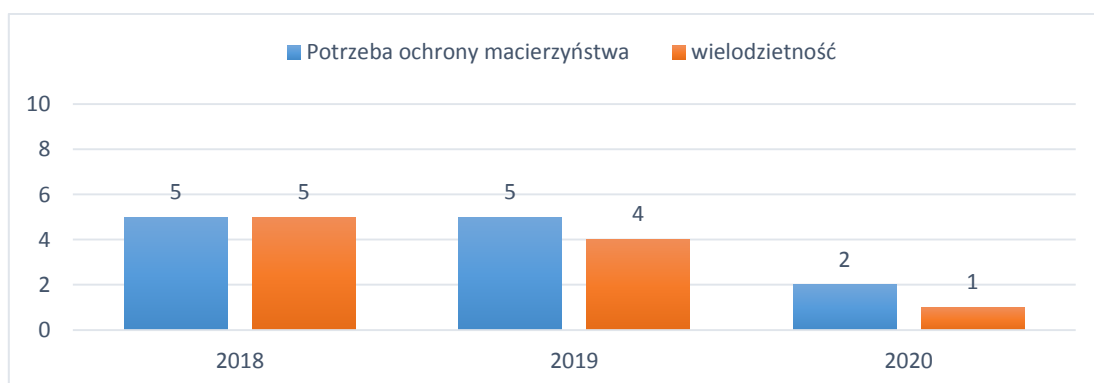
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Potrzeba ochrony macierzyństwa

Na przestrzeni trzech lat liczba rodzin otrzymujących wsparcie z tytułu ochrony macierzyństwa zmniejszyła się.

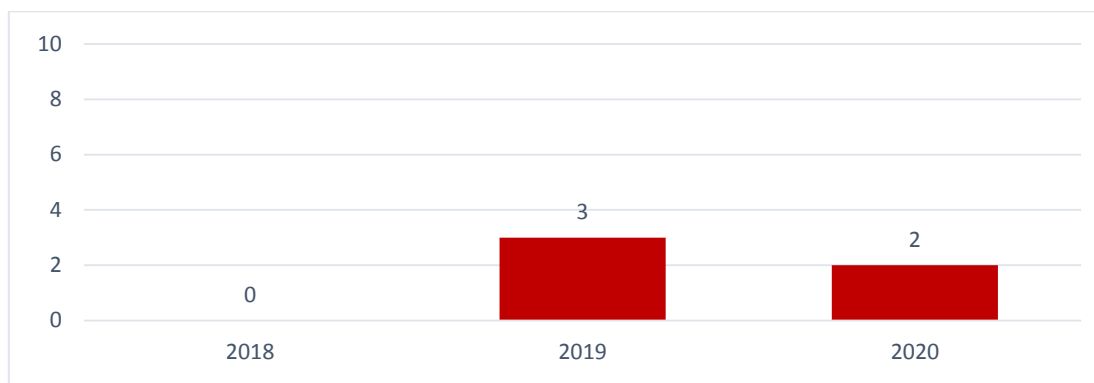
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Przemoc w rodzinie

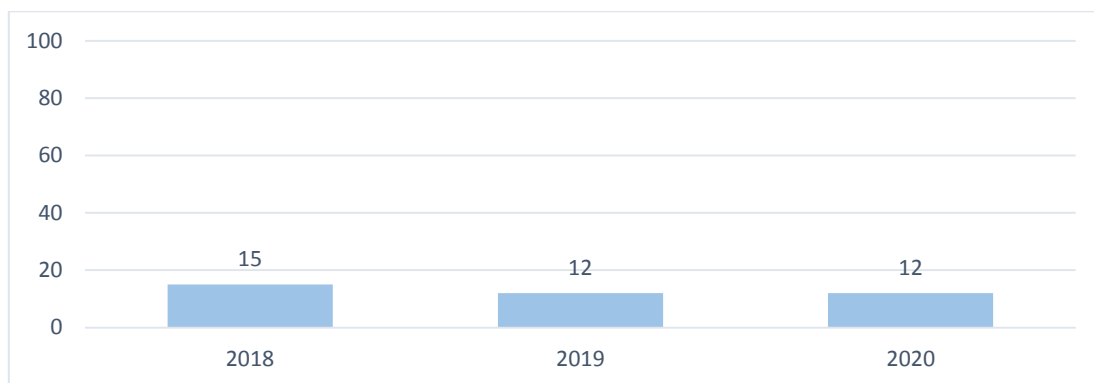
Powodem udzielania pomocy rodzinom w Gminie Dzierżąnia są problemy rodzin, w których występuje przemoc domowa. W latach 2018-2020 kilka rodzin w Gminie Dzierżąnia uzyskało pomoc z tego tytułu. Pracownicy socjalni GOPS systematycznie monitorowali sytuację w zagrożonych rodzinach. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez procedurę „Niebieska Karta”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura ma charakter interwencyjny, zostaje wszczęta w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie poprzez wypełnienie „Niebieskiej Karty – A”. Podmiotami uprawnionymi do uruchomienia procedury są jednostki pomocy społecznej, GKRPA, policja, placówki oświaty i ochrony zdrowia. Poniższy wykres przedstawia liczbę Niebieskich Kart wszczynających procedurę w latach 2018-2020.

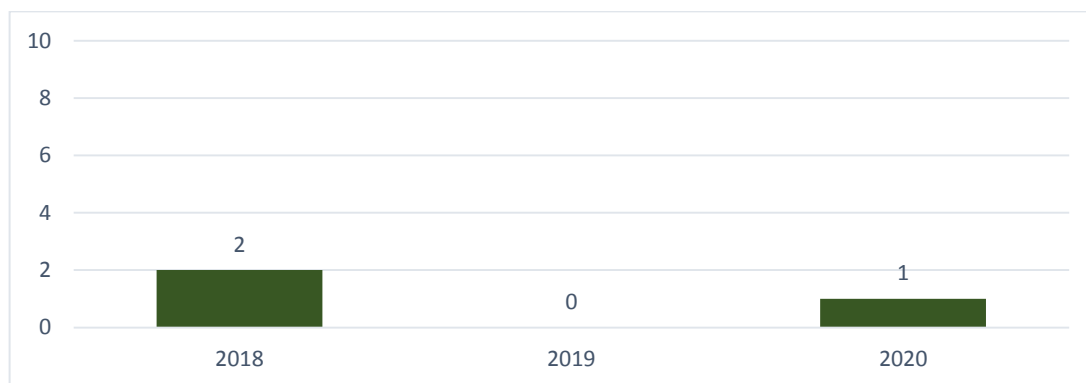
Wykres 18. Liczba formularzy Niebieska Karta A w latach 2018-2020. Źródło: Dane GOPS w Dzierżąni.



Zdarzenie losowe

Zdarzeniem losowym jest splot nieoczekiwanie występujących wydarzeń, które negatywnie wpływają na stan psychiczny lub fizyczny osoby. Zdarzeniem losowym jest także sytuacja, kiedy jedna osoba doznała pewnej szkody na skutek działań wykonanych przez drugą osobę. W związku ze stratami poniesionymi w wypadku zdarzenia losowego osoba lub rodzina poszkodowana może starać się o zasiłek celowy niezależnie od tego, czy korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej. W Gminie Dzierżąnia pomoc z tego tytułu w 2018 roku uzyskały 2 rodziny i w 2020 roku 1 rodzina.

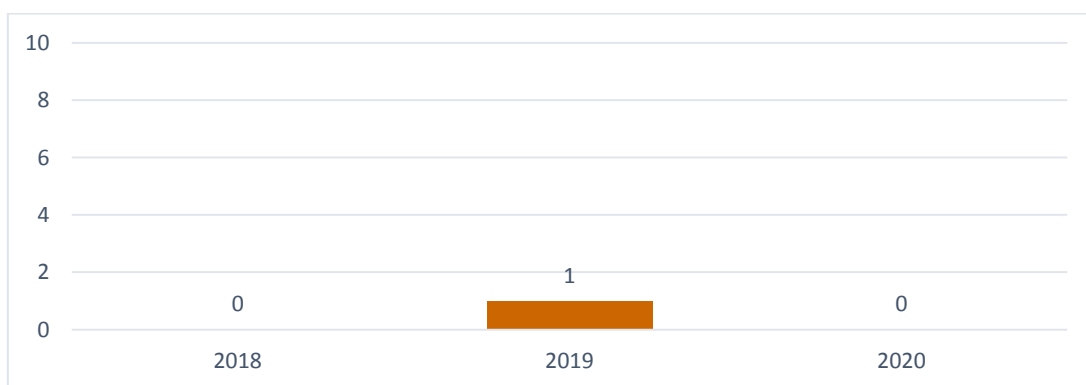
Wykres 19. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Dzierżąnia zdarzają się rodziny, których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. Działania wobec osób przebywających w zakładach karnych oraz je opuszczających podejmowane są przez instytucje działające w różnych obszarach: sądownictwo, służba więzienna, publiczne służby zatrudnienia, pomoc społeczna oraz sektor pozarządowy. Dla zapewnienia skuteczności wsparcia istotne jest zdiagnozowanie sytuacji tych osób oraz opracowanie modelu współpracy międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej na rzecz ich wspierania. W Gminie Dzierżąnia w latach 2018-2020 jedna rodzina otrzymała wsparcie z tytułu trudności adaptacyjnych osób po opuszczeniu zakładu karnego.

Wykres 20. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąni.



6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięły 42 osoby (36 kobiet i 6 mężczyzn). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat – 1
- 17-25 lat – 2
- 26-59 lat – 36
- 60 i więcej – 3

Zawód:

- uczeń – 1
- rolnik – 9
- pracownik umysłowy – 25
- pracownik fizyczny – 3
- emeryt/rencista – 3
- bezrobotny – 1
- przedsiębiorca – 0

Wykształcenie:

- podstawowe – 2
- zawodowe – 4
- średnie – 5
- policealne – 3
- wyższe – 28

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli oceniając skalę wymienionych problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi: bardzo poważny, poważny, umiarkowany, znikomy, nie występuje.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	5	9	18	8	2
Ubóstwo	1	11	13	16	1

Alkoholizm	10	12	13	7	0
Narkomania	2	7	8	13	12
Problemy mieszkaniowe	3	6	14	16	3
Zanieczyszczenie środowiska	3	9	17	13	0
Przestępczość	2	9	11	17	3
Starzenie się społeczeństwa	7	18	13	4	0
Przemoc w rodzinie	8	5	14	11	4
Niepełnosprawność	4	7	17	13	1
Bezdomność	2	6	4	17	13

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to:

- Starzenie się społeczeństwa (60%);
- Alkoholizm (52%);
- Bezrobocie (33%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Dzierżążnia (odpowieź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to:

- Bezdomność (71%);
- Narkomania (60%);
- Przestępczość (48%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na siedemnaście pytań:

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak akceptacji w środowisku (9 wskazań)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (8)
- c) Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) (33)
- d) Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych (20)

- e) Brak zorganizowanych form spędzania czasu (15)
- f) Ubóstwo i bieda (9)
- g) Bezrobocie (10)
- h) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (21)
- i) Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej (9)
- j) Inne: 0

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (11)
- b) Przemoc ze strony rodziców (2)
- c) Przemoc rówieśnicza (3)
- d) Zaniedbania wychowawcze (11)
- e) Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena) (3)
- f) Używanie alkoholu (11)
- g) Palenie papierosów (9)
- h) Zażywanie narkotyków, dopalaczy (3)
- i) Chuligaństwo i przestępczość (8)
- j) Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (29)
- k) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (24)
- l) Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (17)
- m) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (16)
- n) Inne: 0

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Nieporadność życiowa (19)
- b) Ubóstwo (7)
- c) Bezrobocie (6)
- d) Alkoholizm (20)
- e) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (16)
- f) Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (20)
- g) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (23)

h) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (22)

i) Inne: 0

5. Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

a) Ubóstwo (3)

b) Niski poziom umiejętności wychowawczych (25)

c) Uzależnienia (24)

d) Przemoc w rodzinie (8)

e) Wielodzietność (14)

f) Niepełnosprawność/długotrwała choroba (15)

g) Niskie dochody (22)

h) Niepełna rodzina (18)

i) Inne: 0.

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

a) tak (4 wskazania) b) raczej tak (19) c) raczej nie (11) d) nie (5) e) trudno powiedzieć (3)

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

a) Izolacja społeczna (samotność) (17)

b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (7)

c) Niepełnosprawność (9)

d) Choroby (28)

e) Niezdolność do samoobsługi (8)

f) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (4)

g) Ubóstwo i bieda (8)

h) Brak akceptacji w środowisku (1)

i) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (15)

j) Utrudniony dostęp do placówek medycznych (25)

k) Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (8)

l) Inne: Brak pojazdów komunikacji publicznej

8. Jakiego są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?

Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Pomoc materialna (18)
- b) Wykonywanie ciężkich prac domowych (18)
- c) Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania (5)
- d) Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej (6)
- e) Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (33)
- f) Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (19)
- g) Wykonywanie wszystkich prac domowych (2)
- h) Wsparcie emocjonalne (20)
- i) Programy zdrowotne (15)
- j) Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) (7)
- k) Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (4)
- l) Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych (3)
- m) Inne: 0

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Długie oczekiwania w kolejce (18)
- b) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) (27)
- c) Krótkie godziny przyjęć (21)
- d) Mała liczba lekarzy specjalistów (41)
- e) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych (22)
- f) Inne: 0

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze (8) b) dobrze (25) c) ani dobrze, ani źle (9) d) źle (0)

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak (18) b) nie (16) c) nie wiem (8)

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak (14) b) nie (9) c) nie wiem (19)

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego (9)
- b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (27)
- c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (20)
- d) Brak żłobków (21)
- e) Brak stołówek szkolnych (0)
- f) Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych (31)
- g) Inne: Krótkie godziny funkcjonowania przedszkoli.

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak (7)
- b) nie (29)
- c) nie wiem (6)

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- a) tak (11)
- b) nie (24)
- c) nie wiem (7)

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- a) tak (6)
- b) nie (27)
- c) nie wiem (9)

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

- a) tak (28)
- b) nie (5)
- c) nie wiem (9)

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową (11)
- b) Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań (29)
- c) Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (9)
- d) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (25)
- e) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (34)
- f) Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych (19)
- g) Inne: 0

PRZEMOC

19. Czy w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

- TAK (24)
- NIE (18)

20. Które z zachowań zaliczyłby Pan/Pani, jako mające znamiona przemocy? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- a) groźby (32)
- b) popychanie (20)
- c) bicie (30)
- d) stała krytyka (26)
- e) ograniczanie środków na życie (15)
- f) zabieranie pieniędzy (19)
- g) krzyki, przekleństwa (28)
- h) wyśmiewanie, poniżanie (31)
- i) „ciche dni” (miesiące) (6)
- j) zmuszanie do kontaktów seksualnych (21)
- k) odbieranie ulubionych rzeczy (9)
- l) kopanie (23)
- m) kradzież (10)
- n) plotkowanie (11)
- o) wypisywanie złych rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych (20)
- p) zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie (16)
- q) składanie seksualnych propozycji (11)
- r) inne, jakie? 0

21. Czy był Pan/Pani ofiarą przemocy?

TAK (2) NIE (40)

22. Czy zna Pan /Pani w naszej gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa?

TAK (16) NIE (26)

23. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

TAK (5) NIE (37)

23a. Jeżeli Tak: to gdzie? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- a) w domu (5)
- b) w szkole (3)
- c) na podwórku (0)
- d) w autobusie (1)
- e) w innym miejscu (gdzie?) u sąsiadów.

23b. Jeżeli TAK, to: Jakie Pan/Pani podjął działania? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- a) udzieliłem/am pomocy ofierze (2)
- b) powiadomiłem/am policję (4)
- c) zgłosiłem/am do Ośrodka Pomocy Społecznej (0)
- d) inne, jakie? 0
- e) nie podjąłem żadnych działań (4)

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Dzierżążnia mieszkańcy uznali:

- wśród osób niepełnosprawnych:
 1. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) – 78,6%;
 2. Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych – 50%;
 3. Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych – 47,6%.
- wśród dzieci i młodzieży:
 1. Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży – 69%;
 2. Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu – 57,1%;
 3. Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych – 40,5%.
- wśród rodzin:
 1. Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 54,8%;
 2. Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych – 52,4%;
 3. Alkoholizm – 47,6%;
 4. Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologizno – prawnego – 47,6%.

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to: 1. Niski poziom umiejętności wychowawczych – 60%;

- 1. Niski poziom umiejętności wychowawczych – 59,5%;
 - 2. Uzależnienia – 57,1%;
 - 3. Niskie dochody – 52,4%.
- wśród osób starszych:
 1. Choroby – 66,7%;
 2. Utrudniony dostęp do placówek medycznych – 59,5%;
 3. Izolacja społeczna (samotność) – 40,5%.

54,7% ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) w gminie jest wystarczająca (wskazania tak i raczej tak), 38,1% osób badanych uważa, że oferta pomocy jest niewystarczająca (wskazania nie i raczej nie), 7,1% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”. Respondenci wskazywali również na potrzeby osób starszych w środowisku lokalnym. Najczęściej wymieniano:

1. Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne – 78,6%;
 2. Wsparcie emocjonalne – 47,6%;
 3. Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych – 45,2%.
- w obszarze opieki zdrowotnej:
 1. Mała liczba lekarzy specjalistów – 97,6%;
 2. Długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 64,3%;
 3. Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych – 52,4%.
 - w obszarze edukacji:

59,5% badanych oceniło dobrze, a 19% bardzo dobrze infrastrukturę edukacyjną w gminie. 42,9% odpowiedziało, że ilość żłobków/przedszkoli/szkół jest wystarczająca, natomiast 38,1% uznało ilość placówek za niewystarczającą. Według 33,3% ankietowanych oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, natomiast 21,4% uważa, że oferta jest niedostosowana, 45,2% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat. Za najważniejsze problemy społeczne w obszarze edukacji ankietowani mieszkańcy uznali:

 1. Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 73,8%;
 2. Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 64,3%;
 3. Brak żłobków – 50%.
 - w obszarze sportu i kultury:

Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy jest wystarczająca według 16,7% respondentów, a 69% uważa, że jest niewystarczająca. 26,2% ankietowanych potwierdza, że w gminie są organizowane imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym, 57,1% badanych uważa, że nie są organizowane tego typu imprezy. Jednocześnie 14,3% badanych uznało, że liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia jest wystarczająca, a 64,3% osób uważa, że jest niewystarczająca. Jeśli chodzi o działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje) angażujących się społecznie, 66,7% ankietowanych potwierdziło działalność

organizacji pozarządowych, 21,4% respondentów nie posiadało wiedzy w tym zakresie. Główne problemy wskazane przez mieszkańców w ankiecie to:

1. Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych – 81%;
 2. Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań – 69%;
 3. Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 59,5%.
- Na pytania dotyczące zjawiska przemocy ankietowani odpowiadali następująco. 57,1% spośród respondentów uważa, że w gminie występuje zjawisko przemocy domowej, jednocześnie 4,8% badanych było ofiarą przemocy. 38,1% ankietowanych zna w gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa, a 11,9% było świadkiem przemocy domowej.

Ankietowani zostali poproszeni o zaznaczenie zachowania, które zaliczyliby jako mające znamiona przemocy. Spośród podanych najczęściej wybierano:

1. groźby – 76,2%;
2. wyśmiewanie, poniżanie – 73,8%;
3. bicie – 71,4%;
4. krzyki, przekleństwa – 66,7%;
5. stała krytyka – 61,9%.

Osoby, które były świadkami przemocy domowej zostały poproszone o wskazanie gdzie przemoc miała miejsce oraz o działania jakie dane osoby podjęły. Najczęściej ankietowani wskazywali na następujące miejsca zaobserwowania przemocy:

1. w domu – 62,5%;
2. w szkole – 37,5%;

Działania, które ankietowani najczęściej podejmowali w związku z zaobserwowaniem przemocy to:

1. powiadomiłem/am policję – 44,4%;
2. udzieliłem/am pomocy ofierze – 22,2%;
3. nie podjąłem żadnych działań – 44,4%.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali

w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1.	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	5,8
2.	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	6,4
3.	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	5,7
4.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	6,9
5.	Mieszkania chronione, lokale socjalne	6,4
6.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	7,4
7.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	6,2
8.	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	6,6
9.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	6,9
10.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	5,2
11.	Założenie wolontariatu	6,4
12.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	6,6
13.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	8,3
14.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	7,7
15.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	7,1
16.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	7,7
17.	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	7,1
18.	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	6,8
19.	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	7,1
20.	Edukacja rodzin	6,8
21.	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	7,7
22.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	7,3
23.	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	7,4
24.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	7,1

25.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	6,7
26.	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	7,6
27.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	7,0

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 8,3;
- 2) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych – 7,7;
- 3) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach – 7,7;
- 4) Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne – 7,7.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy – 5,2;
- 2) Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej – 5,7;
- 3) Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych – 5,8.

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu.

Ankietowani nie wskazali żadnych problemów.

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej (poniżej przedstawione są propozycje, wskazane przez ankietowanych):

- Moim zdaniem żeby było więcej imprez, festynów, pikników rodzinnych.

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne, - korzystne warunki przyrodnicze, sprzyjające rozwojowi turystyki aktywnej, - kultywowanie tradycji, - tradycyjna wielopokoleniowa rodzina. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom nauczania w szkołach na terenie gminy, - dobra infrastruktura edukacyjna, - doświadczenie w organizacji imprez lokalnych i gminnych, - działający klub sportowy. <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - profesjonalna kadra, - dobre rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego, - wysoka jakość usług, - spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS, - stałe poszukiwanie nowych form pomocy dla klientów, poprzez działania w projektach. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działalność organizacji pozarządowych, - różnorodność inicjatyw społecznych, - działające kluby sportowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura społeczna, - problemy z dostępem do lekarzy specjalistów, - rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, starzenie się społeczności lokalnej, - słaba komunikacja w gminie i z otoczeniem, - postępujące zanieczyszczanie środowiska, w tym wód i powietrza. <p>edukacja, kultura, sport:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak domu kultury, - niewystarczająca infrastruktura sportowa, ograniczona oferta dla starszej aktywnej młodzieży, - niewystarczająca oferta wydarzeń kulturalnych dla młodych osób, - brak miejsca spotkań dla młodzieży, - niewystarczająca ilość zagospodarowanych miejsc do spędzania czasu wolnego, - brak infrastruktury wspierającej rozwój turystyki. <p>pomoc społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa i pojawiające się problemy związane z koniecznością zapewnienia wsparcia seniorom, - rosnące potrzeby osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych, - nowe zadania wymagające zabezpieczenia znacznych środków finansowych. <p>organizacje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom aktywności mieszkańców gminy, w tym zwłaszcza ludzi młodych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - moda na zdrowy tryb życia, ekologiczną 	<ul style="list-style-type: none"> - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości,

<p>żywność,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie socjalne osób starszych, - programy zdrowotne dla seniorów pozwalające na utrzymanie sprawności intelektualnej i fizycznej, - wzmożony ruch turystyczny i rozwój agroturystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyuczona bezradność, roszczeniowość postaw, - starzenie się społeczeństwa, - rosnąca liczba osób niepełnosprawnych, - wzrost stopy bezrobocia w kraju w związku z pandemią COVID-19, - obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego do picia w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.
--	---

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ

1. Misja i wizja Gminy Dzierżążnia

Misja

Gmina Dzierżążnia – silne rodziny, aktywni seniorzy, integralny rozwój człowieka.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Dzierżążnia:

Gmina Dzierżążnia dążąc do poprawy jakości życia swoich mieszkańców, przeciwdziała marginalizacji społecznej oraz eliminuje negatywne zjawiska, staje się społecznością wrażliwą, potrafiącą zaspokoić potrzeby społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Dzierżążnia jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Dzierżążnia, pozwala

prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzenia w życie programu „Europa 2020”, w którym wiele uwagi poświęcono poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Dzierżążnia, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa, migracji – zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanych jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Dzierżążnia musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Dzierżążnia oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: bezrobociem, ubóstwem, bezdomnością i uzależnieniami.**

prognozuje się:

- potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, postępującą dezaktualizację kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;

- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: wzrost liczby osób uzależnionych, wzrost bezrobocia, a co za tym idzie wzrost liczby osób doświadczających problemu ubóstwa;

- **Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**

prognozuje się:

- zwiększoną dzietność rodzin spowodowaną programem Rodzina 500+;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie nieodpłatnych usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;
- działania profilaktyczne dotyczące skutków obniżania wieku inicjacji seksualnej oraz spożywania alkoholu i narkotyków;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych; problemy z przyswajaniem wiedzy, obniżenie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży związane z brakiem możliwości nauki stacjonarnej, wzrost zaburzeń koncentracji, uwagi, wzrost liczby osób uzależnionych w tym od Internetu; wzrost problemów uzależnień, wzrost problemów związanych z występowaniem różnych form przemocy w rodzinie;

- **Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania.**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnością;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, zwłaszcza samotnie gospodarujących;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych, wzrost wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych związany z izolacją społeczną;

- **Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych.**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;
- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych;
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: obniżenie poziomu aktywności społecznej związane z ograniczeniem kontaktów społecznych;

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Dzierżążnia, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczności lokalnej. Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych,
- poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3. Cele i harmonogram realizacji

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto

na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Dzierżążnia połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: bezrobociem, ubóstwem, bezdomnością i uzależnieniami.**
- 2. Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 3. Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania.**
- 4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych.**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Kierunki działań	Partnerzy	Budżet	2022	2023	2024	2025	2026
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: bezrobociem, ubóstwem, bezdumnością i uzależnieniami	Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	GOPS, PUP, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	GOPS, PUP, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	GOPS, PUP, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	GOPS, PUP, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Utworzenie przy Radzie Gminy - Rady ds. Przedsiębiorczości	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x

		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
	Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X
		Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X
	Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, Sąd, Prokuratura, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X
		Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, KS, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X

		uzależniających.							
		Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	GOPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, GBP, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Podjmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	GOPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	GOPS, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x

		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania. Organizacja zajęć z wczesnego wspomagania rozwoju.	NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży		Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	GOPS, NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	GOPS, NGO, Oświata, JST, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	NGO, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
	Popularyzacja aktywnego	Organizacja zawodów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x

	wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Oświata, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
	Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	GOPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Intensyfikacja pracy socjalnej.	GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Podjmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	GOPS, NGO, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	GOPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	GOPS, NGO, Oświata, JST, GKRPA, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x

	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	NGO, Oświata, JST, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	NGO, Oświata, JST, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	NGO, Oświata, JST, GBP	Środki własne i zewnętrzne		x	x	x	x
Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych oraz utrzymanie ich w środowisku zamieszkania	Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne				x	x

		Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych.	GOPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne				X	X
		Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	GOPS, JST, NGO Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
		Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	GOPS, JST, NGO, oświata, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych		Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	JST, NGO Służba zdrowia, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
		Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	JST, NGO, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
		Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów.	JST, NGO, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową		Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	JST, NGO GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X
		Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową.	JST, NGO, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X
Działania na rzecz partycypacji		Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	JST, NGO, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X

	społecznej osób starszych	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	GOPS, JST, NGO,GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
	Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	GOPS, NGO, oświata, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	NGO, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
	Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	służba zdrowia, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	GOPS, JST, NGO, PCPR, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
	Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	PUP, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	JST, NGO, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x

		Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	GOPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne				x	x
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i profesjonalizacja służb społecznych	Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	GOPS, JST	Środki własne i zewnętrzne		x	x	x	x
		Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne		x	x	x	x

		Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x
		Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	GOPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Dzierżanin w obszarze polityki społecznej.

4. Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Dzierżążnia,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dzierżążnia przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2019 i 2020 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w gminie.

W prognozie na lata 2022-2026 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych GOPS w Dzierżążni i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej
1	2022	6 167 298,00
2	2023	6 321 480,00
3	2024	6 479 517,00
4	2025	6 641 505,00
5	2026	6 807 543,00

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dzierżążnia przyjęto w oparciu o procentową strukturę

wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach 2019-2020 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2019 i 2020 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2022	5 374 935,00	116 377,00	25 286,00
2	2023	5 509 308,00	119 286,00	25 918,00
3	2024	5 647 041,00	122 268,00	26 566,00
4	2025	5 788 217,00	125 325,00	27 230,00
5	2026	5 932 922,00	128 458,00	27 911,00

5. Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dzierżążnia na lata 2022–2026 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy Gminy Dzierżążnia z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.

V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych kierunków działań oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do GOPS w Dzierżążni. Monitoring prowadzony będzie przez

zespół oceniający powołany zarządzeniem Wójta Gminy Dzierżążnia, a w jego skład wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji. Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na dwa lata poczynając od 2024 roku.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą przykładowo:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	- liczba programów dot. przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu - liczba osób uczestniczących w ww. programach
	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	- liczba zaktywizowanych beneficjentów pomocy społecznej - liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, interwencyjnych, - liczba zorganizowanych staży zawodowych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	liczba szkoleń
	Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Utworzenie przy Radzie Gminy-Rady ds. Przedsiębiorczości	- utworzenie Rady
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych,	- liczba utworzonych PES, w tym spółdzielni socjalnych

	spółdzielni socjalnych.	
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy - liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy doraźnej
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, pomoc socjalną, psychologiczną - liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w reintegracji społecznej i zawodowej - liczba osób które realizowały indywidualne plany wychodzenia z bezdomności
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	- liczba podjętych działań przez ZI i grupy robocze, GKRPA - liczba osób objętych pomocą
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych
	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych - liczba uczestników biorących udział w działaniach edukacyjnych
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	- liczba udzielonych porad - liczba osób, które korzystały z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	- liczba rodzin objętych wsparciem

opiekuńczo – wychowawczych	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	- liczba warsztatów, szkoleń - liczba uczestników
	Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania.	- liczba funkcjonujących grup, - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dostępnych miejsc w przedszkolach - utworzenie żłobka
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	- liczba dzieci z rodzin ubogich, które otrzymały wsparcie
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną - liczba godzin zajęć korekcyjno - kompensacyjnych
	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	- ilość i rodzaj przeprowadzonych modernizacji, zakupionych sprzętów i pomocy dydaktycznych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych.	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w treningach
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek

		- liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	- liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przewycięzaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	- liczba działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - liczba rodziców biorących udział w ww. działaniach
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
	Podjęcie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które powróciły do rodziny biologicznej
	Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	- liczba podejmowanych działań
Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	- liczba konkursów - liczba spotkań, prezentacji twórców

		ludowych
Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	- ilość dostępnych miejsc w DPS
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	- liczba osób starszych zamieszkałych w mieszkaniach wspomaganych
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	- liczba i rodzaj podjętej współpracy w zakresie zwiększenia opieki geriatrycznej
	Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	- liczba programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych - liczba osób uczestniczących w programie
	Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	- liczba działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	- liczba opracowanych programów promujących integrację międzypokoleniową
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	- liczba przeprowadzonych kampanii dot. budowania pozytywnego wizerunku starości
	Promowanie uczestnictwa osób	- liczba akcji

	starszych w organizacjach pozarządowych	promocyjnych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych kampanii
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	- liczba osób korzystających z rehabilitacji
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	- liczba działań wspierających
Integracja ze środowiskiem osób niepełnosprawnych	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	- liczba działań wspierających
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	- liczba działań wspierających
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób niepełnosprawnych
	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	- liczba osób niepełnosprawnych objętych kształceniem integracyjnym i specjalnym
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zlikwidowanych barier
	Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób niepełnosprawnych.	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe	- liczba udzielonego wsparcia

	oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	
	Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	- liczba zleconych zadań
	Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	- liczba wspólnych działań
	Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	- liczba podejmowanych działań
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna ocena zaplanowania, wdrożenia i rezultatów strategii. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np.: ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej długotrwale bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

Planowanie ewaluacji GSRPS obejmie następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);

- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji.

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy Dzierżążnia

Urząd Gminy przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. **Uwaga! Ankieta jest anonimowa!**

Metryczka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 13 – 16 17 – 25 26 – 59 60 i więcej

Zawód: uczeń rolnik przedsiębiorca pracownik umysłowy pracownik fizyczny emeryt/rencista bezrobotny inny (jaki?)

Wykształcenie:

podstawowe zawodowe średnie policealne wyższe

1. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie					
Ubóstwo					
Alkoholizm					
Narkomania					
Problemy mieszkaniowe					
Zanieczyszczenie środowiska					
Przestępczość					
Starzenie się społeczeństwa					
Przemoc w rodzinie					

Niepełnosprawność					
Bezdomność					

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy społeczne osób niepełnosprawnych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak akceptacji w środowisku
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych
- Brak zorganizowanych form spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Bezrobocie
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- Inne (jakie?)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- Przemoc ze strony rodziców
- Przemoc rówieśnicza
- Zaniedbania wychowawcze
- Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- Używanie alkoholu
- Palenie papierosów
- Zażywanie narkotyków, dopalaczy
- Chuligaństwo i przestępczość
- Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- Inne (jakie?)

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego

- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne (jakie?)

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- Ubóstwo
- Niski poziom umiejętności wychowawczych
- Uzależnienia
- Przemoc w rodzinie
- Wielodzietność
- Niepełnosprawność/długotrwała choroba
- Niskie dochody
- Niepełna rodzina
- Inne, jakie?.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak b) raczej tak c) raczej nie d) nie e) trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Niepełnosprawność
- Choroby
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- Ubóstwo i bieda
- Brak akceptacji w środowisku
- Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- Utrudniony dostęp do placówek medycznych
- Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- Inne (jakie?)

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- Pomoc materialna
- Wykonywanie ciężkich prac domowych
- Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej
- Usługi opiekuńczo - pielęgnacyjne
- Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- Wykonywanie wszystkich prac domowych
- Wsparcie emocjonalne

- Programy zdrowotne
- Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- Możliwość uczestnictwa w klubie seniora
- Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- Inne, jakie?.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Długie oczekiwania w kolejce
- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- Krótkie godziny przyjęć
- Mała liczba lekarzy specjalistów
- Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- Inne (jakie?)

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak b) nie c) nie wiem

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób niepełnosprawnych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego
- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Brak żłobków
- Brak stołówek szkolnych
- Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- Inne (jakie?)

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- a) tak b) nie c) nie wiem

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

23. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

TAK

NIE

23a. Jeżeli Tak: to gdzie? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

w domu

w szkole

na podwórku

w autobusie

w innym miejscu (gdzie?).....

23b. Jeżeli TAK, to: Jakie Pan/Pani podjął działania? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

udzieliłem/am pomocy ofierze

powiadomiłem/am policję

zgłosiłem/am do Ośrodka Pomocy Społecznej

inne, jakie?.....

nie podjąłem żadnych działań

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ

24. Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10
mało ważne bardzo ważne

1	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	
2	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	
4	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	
5	Mieszkania chronione, lokale socjalne	
6	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	Założenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	Założenie wolontariatu	
12	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	
13	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
14	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
15	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
16	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	

20	Edukacja rodzin	
21	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	
22	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	
23	Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	
24	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	
25	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	
26	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	
27	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....

..... **DZIĘKUJEMY!**

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KS – Klub sportowy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

<i>Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>13</i>
<i>Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Dzierżążnia (rok 2020). Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>15</i>
<i>Wykres 6. Liczba mieszkańców Gminy Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane UG w Dzierżążni.....</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane UG w Dzierżążni.</i>	<i>18</i>
<i>Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane UG w Dzierżążni.</i>	<i>18</i>
<i>Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.....</i>	<i>44</i>
<i>Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.....</i>	<i>45</i>
<i>Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.....</i>	<i>46</i>
<i>Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.....</i>	<i>46</i>
<i>Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020. Źródło: GOPS w Dzierżążni.</i>	<i>47</i>

Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	47
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	49
Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	49
Wykres 18. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	50
Wykres 19. Liczba formularzy Niebieska Karta A w latach 2018-2020. Źródło: Dane GOPS w Dzierżąźni.	50
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	51
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	51
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	16
Tabela 2. Demografia Gminy Dzierżąźnia. Źródło: dane UG w Dzierżąźni.	17
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dzierżąźnia. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	19
Tabela 4. Stan organizacji szkół w roku szkolnym 2018/2019, 2019/2020. Źródło: Referat Oświaty w Dzierżąźni.	20
Tabela 5. Liczba orzeczeń wydanych przez PPP w Płońsku dla uczniów z terenu gminy Dzierżąźnia. Źródło: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Płońsku.	24
Tabela 6. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	26
Tabela 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS w Dzierżąźni.	27

<i>Tabela 8. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	28
<i>Tabela 9. Zasiłki rodzinne w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	29
<i>Tabela 10. Świadczenia wychowawcze 500 + wypłacane w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	29
<i>Tabela 11. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	29
<i>Tabela 12. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programów wieloletnich „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posilek w szkole i w domu”. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	30
<i>Tabela 13. Liczba odnotowanych zdarzeń na terenie Gminy Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: dane Komenda Powiatowa Policji w Płońsku.</i>	37
<i>Tabela 14. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	43
<i>Tabela 16. Bezrobocie w Gminie Dzierżążnia w latach 2018-2020. Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/BDL/</i>	44
<i>Tabela 17. Stopa bezrobocia w powiecie płońskim, województwie mazowieckim oraz kraju w latach 2018-2020. Źródło: GUS https://bdl.stat.gov.pl</i>	44
<i>Tabela 15. Liczba nowych orzeczeń o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności, które wpłynęły do GOPS w Dzierżążni. Źródło: GOPS w Dzierżążni.</i>	47
<i>Tabela 18. Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2020. Źródło: dane GOPS w Dzierżążni.</i>	48
<i>Tabela 19. . Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych Źródło: dane PCPR w Płońsku.</i>	48
<i>Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Dzierżążnia w powiecie płońskim w województwie mazowieckim. Źródło: https://www.osp.org.pl</i>	14